Ἔτος Δ'. Περιοδος Δευτερα — Αθηναι 14 Φεβρουαριου 1887 — Αριθ. 3.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ
Παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἔναντι τοῦ Κήπου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μετὰ τὰς Ἀπόκρεω ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ: Ἡ Γεροντοκόρη ὑπὸ Κ. Φ. Σκόκου.
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.
Οἱ χοροὶ τῶν παίδων ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη.
ΞΕΝΗΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ: Ὁ Γερω-Γοῦδος (Σολίβιωφ) Μετάφρασις Δ* Δ*
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ: Αἱ Ἀπόκρεω ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Ἴμβ.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ: ὑπὸ Dandy.
ΑΝΑΛΕΚΤΑ.
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ: Λυρικαὶ Συλλογαί.

Ἐν τῷ **ΔΕΛΤΙΩ**. Ἡμερολόγιον.—Ἑορταὶ καὶ ἑορτάζοντες.—Μακραὶ εἰδήσεις.—Ὁδηγὸς τῆς Ἑβδομάδος.—Ἰδιαίτερα γράμματα.—Νέα Βιβλία.—Ἀγγελίαι.
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Κας Ἐμ. de Girardin.

ΜΕΤΑ ΤΑΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

Σήμερον, αὔριον καὶ μεθαύριον ἔχομεν ἔτι καιρόν.

Χορεύσωμεν ἀπόψε τὸν τελευταῖον συρτὸν ἢ στρόβιλον, παρακαθήσωμεν αὔριον εἰς λουκουλλείους τραπέζας, ἵνα δοκιμάσωμεν καὶ τὰς μᾶλλον ἀποκρύφους τοῦ μαγειρείου ἡδονάς, καὶ μεταβῶμεν τὴν ἐπαύριον εἰς τὰ Κούλουμα, ἵνα μὴ στερηθῶμεν καὶ τῆς εὐθύμου ταύτης ἑορτῆς, τῆς εἰδυλλιακῆς τῶν ἀγρῶν πανηγύρεως.

Κενώσωμεν τὰ ποτήρια ἡμῶν μέχρι τρυγός.

Ἐπὶ τρεῖς ἔτι ἡμέρας ληστεύσωμεν πᾶν τὸ περικυκλοῦν ἡμᾶς. Χορός, μέθη, ἄσματα ἔστωσαν ἔτι ἐπὶ μικρὸν τὸ γενικὸν σύνθημα. Οὐδεμία ἄλλη σκέψις ἂς ρυτιδώσῃ τὸ μέτωπον, οὐδεὶς ἄλλος λογισμὸς ἂς βαρύνῃ τὴν ἀρκούντως βεβαρημένην κεφαλὴν ἑκάστου.

Ἔπειτα δέ, ὅταν καὶ ὁ τελευταῖος ἦχος τῆς μουσικῆς ἐκπνεύσῃ, ὅταν τὸ τελευταῖον ἄσμα σιγήσῃ καὶ ἀποκαμὼν ἐκ τοῦ κόπου ἀποσυρθῇ εἰς τὰ ἴδια ὁ τελευταῖος χορευτής, ὅταν ὁ ἄνεμος τέλος σαρώσῃ ἐκ τῶν ὁδῶν τὰ ράκη τῶν προσωπίδων καὶ ἀπομείνῃ καθαρὰ ἡ ἀτμόσφαιρα ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πνεύματος, . . . συνέλθωμεν τέλος εἰς ἑαυτούς.

Εἶνε καιρός, πολὺς καιρός, ἀφ' ὅτου διασκεδάζομεν. Ἡ ἄφρων γαλῆ τοῦ μύθου, ἡ λείχουσα τὴν ρίνην καὶ μεθ' ἡδυπαθείας καταπίνουσα τὸ ἐκ τῆς ἰδίας γλώσσης ῥέον αἷμα, ἡ ἀντὶ μικρᾶς ἡδονῆς ἐξαντλοῦσα ἑαυτήν, δὲν ἔπρεπε νὰ ἦνε μικρὸν δι' ἡμᾶς παράδειγμα!

Τόσον καιρὸν τώρα καὶ ἡμεῖς κορυβαντιῶμεν. Ἐπιλήσμονες τῶν χρεῶν καὶ τῶν καθηκόντων ἡμῶν, ζητοῦμεν λύτιαν μόνον ἵνα παραμελήσωμεν πᾶν ἔργον.

Ἦλθον καὶ αἱ χαλεπαὶ ἡμέραι, ἵνα συντελέσωσιν εἰς τοῦτο. Ἡ γεωργία παρημελήθη, αἱ τέχναι μόλις ζῶσιν, αἱ ἐπιστῆμαι ὀπισθοδρομοῦσι, τὰ γράμματα ἐκοιμήθησαν.

Μεθ' ὅλην τῶν κυβερνητῶν τὴν ἄοκνον ἐνέργειαν, ἀπὸ ἡμερῶν μακρῶν εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς δράσεως ἐγένετο στάσις. Ἡ ἄδικος τύχη, ἡ ἀμείλικτος τῶν περιστάσεων ὀδηγός, ἦλθε καὶ αὕτη νὰ σείσῃ τὰ θεμέλια τῆς προόδου, τὰ ὁποῖα μετὰ τόσου κόπου ἤγειρε τὸ νεαρὸν ἔθνος. Καὶ ἡ ἐργασία φοβηθεῖσα ἐσταμάτησε. Δὲν ἔσπευσε θαρραλέως ν' ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς τύχης καὶ τῶν περιστάσεων, δὲν ἀπεφάσισε νὰ τὰς νικήσῃ. Ἐστάθη.

Ἀλλὰ ποῖος λοιπὸν θὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον; Ποῖος θὰ πληρώσῃ τὰ ἀναφανέντα χάσματα; Ποῖος θὰ ἀναλάβῃ ἐρρωμένως τὸν ἀγῶνα;

Ὡς ἄτομα ὀφείλομεν, ὡς πατριῶται ὀφείλομεν, ὡς ἔθνος ὀφείλομεν πάλιν. Ποῖος ἄλλος;

Ἡμεῖς. Ἡμεῖς. Οὐδὲν πρέπει νὰ μᾶς πτοήσῃ· ἐγείρωμεν τὴν σημαίαν τῆς ἐργασίας, μοχθήσωμεν, ἀγωνισθῶμεν. Ἂς ἐπανέλθῃ ἕκαστος εἰς ἑαυτόν, μετὰ τὴν μακρὰν παρένθεσιν, ἣν παντοῖαι ἤνοιξαν περιστάσεις, καὶ, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, ἂς ἐρωτήσῃ τὴν συνείδησίν του:

— Τί ἐπιβάλλεται εἰς ἐμέ;

Καὶ ἂς εὕρῃ τὸν τρόπον νὰ γίνῃ ἀναγκαιότερος καὶ ἐπωφελέστερος εἰς τὸ ποίμνιόν του ὁ κληρικός, ὁ ἀγνοῶν διατί ἦλθε, τίνα προορισμὸν τέλος πάντων ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἂς περιορίσῃ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του ὁ στρατιώτης, ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μελέτην ἐκείνων ὅσα εἶδεν ὅτι τῷ ἐλλείπουσιν.

Ἐὰν δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν πατρίδα, ἂς ἐκλέξῃ ἄλλο στάδιον ὁ ἐπιστήμων, ἵνα ἀποκατασταθῇ καὶ αὐτὸς παράγων ἐπωφελής. Ἡ ἂς καλλιεργήσῃ τὴν ἐπιστήμην, ἣν ἡ πατρὶς τῷ ἐδώρησε, καὶ ἣν δὲν ἠδυνήθη αὐτὸς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον νὰ προαγάγῃ.

Ὁ ἔμπορος ἂς μελετήσῃ πῶς μορφοῦνται ἀλλαχοῦ οἱ ὅμοιοί του, πῶς πλουτίζουσιν ἑαυτοὺς καὶ τὰς πατρίδας των. Ἂς γίνῃ ὀλιγαρκής, ἐνεργητικός. Ἡ φύσις τὸν ἐπροίκισε μὲ δῶρα, ἅτινα ἄλλων λαῶν ἔμποροι στεροῦνται. Ἂς ἐργασθῇ.

Ὁ παντοπώλης, ὁ οἰνοπώλης, ὁ τεχνίτης, ὁ γεωργός, ἂς πράξωσι τὸ αὐτό. Ἂς λησμονήσωσι τὴν πολιτικήν, τοὺς κομματάρχας, ἂς παύσωσιν ὄντες ἐπικριταὶ τῶν ἄλλων· ἂς γίνωσι τέλος κριταὶ ἑαυτῶν. Καὶ ἂς ἀναλογισθῶσι πάντες, ὅτι χρέη καὶ καθήκοντα ἔχουσιν, οὐχὶ δὲ πρόνομια μόνον· οἱ ἀγαθοὶ καὶ ἐνάρετοι πολῖται.

Καθεὶς διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ ὅλοι διὰ τὴν πατρίδα.

Οὕτω καὶ μόνον οὕτως ἐργάζονται οἱ λαοί, οἱ ποθοῦντες τὴν εὐημερίαν, τὴν πρόοδον. Ἡ ἐργασία τοῦ ἀτόμου εἶνε τὸ πᾶν· ἐκ ταύτης ὁδηγοῦνται καὶ φέρονται οἱ ἰθύνοντες τὰς τύχας τοῦ ἔθνους, καὶ αἱ τύχαι αὐτοῦ. Ἐπὶ ταύτης βασίζεται τὸ ἀγαθὸν μέλλον. Ἄνευ ταύτης γινώσκομεν καλῶς τί παρασκευάζεται ἡμῖν. Ἡ πεῖρα, τὸ ἐνεστὼς ἔτι, παρέχουσιν ἡμῖν φανερὰ διδάγματα.

Μελετήσωμεν αὐτὰ καὶ συνέλθωμεν πλέον εἰς ἑαυτούς. Αἱ διασκεδάσεις ἐξακολουθοῦσιν ὑπὲρ τὸ δέον!

Ἄλλως . . . συνεχίσωμεν τὰς ἀπόκρεω. Παρατείνωμεν αὐτὰς ἐπ' ἀόριστον. Ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θὰ καταβάλωσι τὰ ἔξοδα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Η ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΗ

Καὶ ὅμως ἄλλοτε, πρὸ εἴκοσι, πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ἦτο δροσερὰ καὶ εὔχρους καὶ εὔχυμος, ὡς ὥριμος σταφυλὴ πρὶν ἢ ἀποστραγγισθῇ εἰς σταφίδα. Εἶχε δαψιλῆ τὴν κόμην, ἀνέλλιπεῖς τοὺς ὀδόντας καὶ χνοῦν ῥοδακίνου ἐπὶ διαφανοῦς ἐπιδερμίδος. Αἱ παρειαί της ἐβάφοντο, ὡς τὰ ῥόδα τοῦ Ἀπριλίου, καὶ εἰς τὸ βλέμμα της ἀπήστραπτεν ὅλη ἡ μεθυστικὴ, ἡ γόησσα, ἡ χαριτωμένη καὶ ἐπίφθονος τρέλλα τῶν δεκαοκτώ της ἐτῶν. Ἐπέτα, δὲν ἐβάδιζεν. Ἐκελάδει, ὅταν ὡμίλει. Ἡ φωνή της ἀνεπάλλετο εἰς μυρίους θελκτικοὺς τόνους, κατακηλοῦσα καὶ εἰσδύουσα μέχρι τῆς καρδίας. Καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ ἀνοησίαι τῆς τρελλῆς νεότητος εἶχόν τι τὸ ἐπαγωγὸν καὶ ἐράσμιον. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὴν ἐπολιόρκουν διὰ θαυμαστικῶν ἀκροστιχίδων. Οἱ νυκτόβιοι κωμασταὶ διήρχοντο ἀλλεπάλληλοι ὑπὸ τὰ παράθυρά της τονίζοντες ἄσματα περιπαθῆ. Ὅθεν διήρχετο, ὅπου εὑρίσκετο, εἰς τὰς συναναστροφάς, εἰς τοὺς χορούς, εἰς τὰ κέντρα τῶν περιπάτων, προσείλκυε βλέμματα ἄπληστα θαυμασμοῦ καὶ ἐπιθυμίας. Πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς σπαργώσης ἐκείνης καλλονῆς ἦν ἕτοιμος νὰ γονυπετήσῃ ὅλη ἡ κομψὴ τότε νεολαία, ἤρκει νὰ ἐπινεύσῃ ἐκείνη δι' ἑνὸς βλέμματος. Καὶ διατί ὄχι; Νεότης, ὑγιεία καὶ κάλλος ἠμιλλῶντο νὰ τὴν καταστήσωσι θελκτικωτέραν. Ἀλλ' ἐκείνη ἦτο ἀγέρωχος καὶ ὑπερόπτικη ὡς ὅλοι οἱ κατακτηταί. Χίλια στόματα τῇ εἶχον ψιθυρίσει μυρίας συγκεχυμένας ἐρωτικὰς φράσεις. Εἶδε πρὸ αὐτῆς τόσας τραγικὰς ἐκφράσεις ἐρωτοπαθῶν,

οὓς ἀποκαθήλου διὰ τοῦ πυρίνου τῆς βλέμματος. Ἀλλ' ἐκείνη παρήρχετο ἀδιάφορος. Ἡ ἀμεριμνησία τὴν καθίστα εὐτυχεστέραν. Δὲν ἐφρόντιζε περὶ τοῦ κόσμου· ἤρκει ὅτι ὁ κόσμος ἐφρόντιζε περὶ αὐτῆς.

Καὶ ὅμως,

ἀ! πῶς ἀλλάσσουν οἱ καιροὶ
'ς τὸν κόσμον ἐδῶ κάτω!

ὁ χρόνος, ὁ ἀδυσώπητος οὗτος ἐχθρὸς τοῦ γυναικείου κάλλους, ὁ κακεντρεχὴς ῥωπογράφος παντὸς ὡραίου, ὁ μεταποιῶν εἰς ἄμορφα ράκη τὰς μεταξίνους ἐσθῆτας, ἠλλοίωσε τὰ ραδινὰ χρώματα, τὴν καλλιτεχνικὴν εὐγραμμίαν καὶ τὴν ἡδυπαθῆ ἔκφρασιν τοῦ ἐμψύχου ἐκείνου καὶ σφριγῶντος ἀριστοτεχνήματος τῆς ἥβης εἰς τεσσαρακοντούτιδα γελοιογραφίαν, δηλαδὴ μετέβαλε βαθμηδὸν ὅλην ἐκείνην τὴν χάριν, τὴν δρόσον, τὸ ἀκτινοβόλημα, τὴν εὐωδίαν, τὴν σαγηνευτικὴν ποίησιν τῶν εἴκοσι, τῶν εἰκοσιδύο ἐτῶν εἰς . . . . *γεροντοκόρην*.

* * *

Ἡ προσεπωνυμία περικλείει τὴν μαχθηροτέραν εἰρωνείαν. Ἡ γεροντοκόρη καὶ ὡς λέξις καὶ ὡς κοινωνικὸν ἄτομον εἶνέ τι ἀπαισίως ὀζύμωρον. Εἶνε ἄρνησις ἑαυτῆς, τῆς φύσεως, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἰδίου της ὀνόματος ἀκόμη. Δὲν εἶνε κόρη πλέον, δὲν εἶνε γραῖα ἀκόμη, καὶ ὅμως εἶνε γεροντοκόρη, δηλαδὴ γρῖφος, πρόβλημα, κάτι τι, τὸ ὁποῖον κυμαίνεται, ὡς αἱ θεωρίαι τῆς μεταφυσικῆς, μεταξὺ τοῦ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, τοῦ ζῆν καὶ μὴ ζῆν, μεταξὺ σκιᾶς καὶ φωτὸς ἐν τῷ κοινωνικῷ πανοράματι.

Εἶνε ἡφαίστειον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ κοινωνικὴ ἀδιαφορία ἐπέστρωσε πάγους καὶ χιόνας. Καὶ ὅμως ὑποκάτω αὐτῶν καίει λάβα παθῶν καὶ πόθων ἀκόμη.

Εἶνε ὡς ἡ πρώτη ὑγρὰ φωτογραφικὴ πλάξ, ἡ ἐξερχομένη τοῦ χημικοῦ θαλάμου, ἐφ' ἧς διακρίνεις τὴν ἀρνητικὴν ὄψιν τοῦ ὑποτυπουμένου εἰδώλου.

Ἡ θέσις της ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πανταχοῦ, πρὸς ἑαυτήν, πρὸς τὴν φύσιν, εἶνε ψευδής, ἀμφίβολος, ἀντίστροφος, μετέωρος, ὅπως θέλετε.

* * *

Ἡ μεσαιωνικὴ νομοθεσία μεταξὺ ἄλλων ἀπανθρώπων ποινῶν εἶχεν ἐπινοήσει καὶ τὴν δι' ἀσιτίας θάνατον ὑπὸ φρικαλέους ὅρους, καθ' οὓς ὁ κατάδικος προσδεδεμένος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὑψίστατο τὰς βασάνους τῆς πείνης ἐνῷ πρὸ αὐτοῦ ἠπλοῦτο τράπεζα μεστὴ γαργαλιστικῶν ἐδεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀντικαθίστων δι' ἄλλων ποικιλωτέρων καὶ ἐκλεκτοτέρων οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς ποινῆς. Τοιαύτην τινὰ θηριωδίαν λεληθότως, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇ, τελεῖ ἡ κοινωνία ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ δυστυχοῦς αὐτοῦ πλάσματος.

Διότι ἡ γεροντοκόρη εἶνε ἡ προσωποποίησις τοῦ μυθολογουμένου Ταντάλου. Ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἤδη φλέγεται ἐξ ἀδιαλείπτου δίψης πρὸς ἀπόλαυσιν. Ἀλλ' ὑπὸ τὰ λαίμαργα ὄμματά της ἡ ζωὴ ἐκτυλίσσεται ὡς τράπεζα πλουσίου συμποσίου, ἐφ' ἧς δὲν τολμᾷ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα. Καὶ ἐν τούτοις ἡ πεῖνα τὴν κατατρώγει, τὴν φονεύει ὁλονέν, τὴν ἀποθηριοῖ ἐξεγείρουσα ἐν αὐτῇ ἔνστικτα μίσους καὶ ἀνθρωποφαγίας πολλάκις.

Δι' αὐτὴν ὁ βίος εἶνε ὡς ἓν χρυσόδετον βιβλίον illustré, τοῦ ὁποίου μόλις ἐπρόφθασε ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιγραφὴν καὶ νὰ περιεργασθῇ τὰς εἰκόνας, χωρὶς νὰ σταματήσῃ εἰς μίαν σελίδα, χωρὶς νὰ ἀναγνώσῃ ἓν κἂν κεφάλαιον, ὅπως λάβῃ ἰδέαν τινὰ τοῦ περιεχομένου...

Καὶ ὁ πόθος τοῦ μυστηριώδους ἀγνώστου, ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ ὁποίου δὲν ἀπηύδησε νὰ τρέχῃ ἀναπτυσσόμενος κατὰ παράδοξον ψυχολογικὸν νόμον ἐφ' ὅσον ἀπόλλυται ἡ ἐλπὶς τῆς πραγματώσεως αὐτοῦ, ἐξεγείρει θύελλαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ σκοτοδίνην εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ταλαιπώρου ἀποκλήρου.

* * *

Αὐτή, ἡ ὁποία κατέθελγεν ἄλλοτε διὰ τῆς χάριτος καὶ ἐκυριάρχει παντοῦ, σήμερον εἶνε βάρος εἰς τὸν ἀδελφόν, ἀνησυχία διὰ τὸν περίφρονιν πατέρα, μία κρυφὴ πληγὴ διὰ τὴν μητρικὴν καρδίαν, ἓν κώλυμα εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς μικροτέρας ἀδελφῆς, ἀντικείμενον σαρκασμοῦ διὰ τὰς νεαρὰς καλλονάς, οἶκτου διὰ τὰς ἐγγάμους καὶ ἀδιαφορίας δι' ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον.

Δὲν ἔχει σκοπὸν, δὲν ἔχει θέσιν οὐδαμοῦ. Εἰς τὰς συναναστροφὰς παράκειται ὡς μία ἁπλῆ παρένθεσις, ἡ ὁποία ἠδύνατο καὶ νὰ λείπῃ. Ἐν μέσῳ κύκλου ὡραίων νεανίδων καὶ ζωηρῶν νέων ἀποτελεῖ οἰκτραν παραφωνίαν.

Ὅταν ἐξέρχηται εἰς τοὺς περιπάτους παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς μητρὸς ἢ τῆς πρεσβύτιδος θείας, ἐνῷ αἱ νεώτεραι τρέχουν ἐμπρός, τὰ βλέμματα τῶν διαβατῶν αὐτομάτως πίπτουσιν ἐπ' αὐτῆς λοξά, ἀδιάφορα, ἐκφραστικὰ οἰκτιρμοῦ, πλήξεως ἢ συντριβῆς. Καὶ κάθε βλέμμα εἰσδύει ὡς λεπὶς ξίφους εἰς τὸ στῆθός της.

Εἰς τὸν χορόν, ἂν τύχῃ ἐκ συγκαταβάσεως καὶ προσκληθῇ, κάθηται ἐκεῖ που εἰς καμμίαν γωνίαν λησμονημένη, ἀφανής, ὑπὸ κανὲν παραπέτασμα παραθύρου ἡμιπροκύπτουσα ὡς ἀμφιβολία, ὡς ἔκπληξις. Πρὸ τῶν ἐκ ζηλοτυπίας σπινθηροβολούντων ὀφθαλμῶν τῆς περιδινεύουται ἐν τῇ μεθυστικῇ μελῳδίᾳ τοῦ βάλς τὰ ζεύγη τῶν νεαρῶν χορευτῶν, πετῶντα, χανόμενα καὶ πάλιν ἀφανιζόμενα ὡς φανταστικὰ ἰνδάλματα ὑπὸ τὸν φακὸν τοῦ καλειδοσκοπίου. Καὶ αὐτὴ δὲν ἐχόρευσεν ἀκόμη, ἐνῷ ὁ χορὸς ἐγγίζει εἰς τὸ πέρας. Κανεὶς δὲν ἐπρόσεξεν, κανεὶς δὲν ἐσκέφθη περὶ αὐτῆς. Καὶ τήκεται ἐκεῖ ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ἀπελπισίας, ὡς ἔκπτωτος βασιλεὺς πείνων δίσκον ἐπαιτείας, ὡς ἄγγελος κρημνισθεὶς εἰς τὰ τάρταρα καὶ θεώμενος ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς πτώσεώς του τὴν Ἐδέμ, ἐν ᾗ ἐτρύφα ἄλλοτε. Καὶ μόνον ἡ φιλάνθρωπος πρόνοια τῆς οἰκοδεσποίνης ἐπικαλεῖται τὴν γενναιοφροσύνην κανενὸς οἰκογενειακοῦ γνωρίμου, ὅστις ἀποδέχεται τὴν θυσίαν τοῦ νὰ κάμῃ δύο στροφὰς τοῦ βάλς μετὰ τῆς λησμονηθείσης γεροντοκόρης...

* * *

Αἱ συνομήλικοί της, αἱ ὁποῖαι ἄλλως τε δὲν ὑπῆρξαν χαριέστεραι οὐδ' ὡραιότεραι αὐτῆς, ἐγένοντο ἤδη ἀπὸ πολλοῦ εὐτυχεῖς σύζυγοι, μητέρες καὶ προμήτορες ἴσως. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ νήπια, τὰ μικρὰ κοράσια, τὰ ὁποῖα ἐκάθιζεν ἐπὶ τῶν γονάτων της, ἀπεκατεστάθησαν εὐδαίμονες σύζυγοι. Καὶ αὐτή...

Ὅταν ἀναγινώσκῃ εἰς τὰς ἐφημερίδας τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα τελεσθέντα γάμον, ὅταν ἀκούῃ ὅτι τὸ δεῖνα συνοικέσιον ἐπραγματοποιήθη, ἕκαστον ἄγγελμα τοιοῦτον φθάνει ὡς κεραυνὸς εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς της καὶ τῇ ὑπεκπαίει μυρία αἰσθήματα.

Ὁμιλοῦσιν ἐνώπιόν της περὶ κάλλους, περὶ νεότητος, περὶ εὐτυχίας, περὶ συζυγικῶν καὶ υἱικῶν φίλτρων, περὶ τῶν θελγήτρων τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, καὶ ἐκείνη αἰσθάνεται ξεσχιζόμενα μίαν ἀκόμη φορὰν τὰ σπλάγχνα της ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σπαραγμοῦ, ὃν δοκιμάζει ὁ ῥιγῶν καὶ πεινῶν ἐπαίτης ὅταν, ἀντὶ νὰ τῷ δώσωσιν ἓν τεμάχιον ἄρτου, τῷ λαλοῦσι περὶ ἑκατομμυρίων! ...

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις καὶ ἐντυπώσεις ἀδιαφορίας, περιφρονήσεως, σαρκασμοῦ, παραγνωρίσεως, πῶς νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἠθικὴ καὶ ψυχολογικὴ ἐπανάστασις ὑπὸ τὰ στήθη τῆς ἀτυχοῦς ἀπομάχου, τὰ ὁποῖα ἡ κοινωνικὴ μωρία κατεδίκασεν εἰς ἀδράνειαν, εἰς μαρασμόν, εἰς φθίσιν;

Ἡ φύσις, παραβᾶσαν τοὺς νόμους αὐτῆς, τὴν ἐκδικεῖται ἀπηνῶς, καὶ συμπτύσσει εἰς ῥυτίδας τὸ ἄλλοτε τριανταφυλλένιο πρόσωπόν της ὡς φύλλον πεπαλαιωμένης μεμβράνης. Ἡ κοινωνικὴ μοχθηρία βάλλει ἐπ' αὐτῆς πικρὰ καὶ φονικὰ τὰ βέλη της. Πῶς τότε νὰ μὴ μισῇ ἐκείνη τὸ ὡραῖον, τὴν χαράν, τὴν νεότητα, τὸν κόσμον, τὸ πᾶν;

* * *

Καὶ ὅμως ἦτο ἄλλοτε συμπαθής, εὐαίσθητος, ἐπιεικής, εὐγνώμων, φιλάνθρωπος, ἐλπὶς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ, ἕτοιμος νὰ χύσῃ δάκρυα καὶ εἰς τὴν φυλλόρροιαν ἑνὸς ἄνθους ἀκόμη.

Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ὡραῖα αἰσθήματα ἐκοιμήθησαν ἢ ἐτάφησαν ἐντός της ἕνεκεν τῶν ἀδιαλείπτων ἐξωτερικῶν ἀντιδράσεων, καθ' ὃν παλαίει. Τὸ πῦρ ἐκαλύφθη ὑπὸ τὴν αἰθάλην. Μικρὰ ὑποδαύλισις, ἓν βλέμμα συμπαθές, μία χεὶρ τεινομένη εὐεργέτις, μία γενναία καρδία προσφερομένη καὶ ἀποδίδουσα δικαιοσύνην εἰς τὸ δυστυχὲς θῦμα, ἀρκεῖ ἵνα ἀναφλεχθῇ καὶ ἀναλάμψῃ ἄπαν τὸ ἠθικὸν καὶ ψυχικὸν κάλλος, ὅπερ καλύπτει ἤδη ἀπὸ τὰ βλέμματα τοῦ κόσμου ἡ ὁμίχλη τῶν προώρων ῥυτίδων καὶ τοῦ ἐπισπεύσαντος γήρατος. Καὶ ἂν ἐσβέσθη ἀπ' αὐτῆς ἡ καλλονή, διασώζεται ὅμως ἡ εὐφυία, ἡ κοινωνικὴ μόρφωσις, ἡ καλὴ ἀγωγή. Κατέχει ὅλα τὰ ἠθικὰ κεφάλαια ὅπως καταστῇ καλὴ οἰκοδέσποινα. Ἀλλὰ ποῖος προσέχει εἰς τὰς φλυαρίας αὐτάς; Ὅλα αὐτὰ τὰ προσόντα χάνονται προκειμένου περὶ γεροντοκόρης, ἐνῷ τοὐναντίον οἱ μᾶλλον ἀσύγγνωστοι παραλογισμοὶ προσκτῶνται χάριν ἀμίμητον εἰς ὡραῖα καὶ δροσερὰ χείλη.

Πῶς θέλετε τότε ὁ ὀργανισμὸς ἐκεῖνος νὰ μὴ διαστραφῇ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις; Πῶς νὰ μὴ μεταβληθῇ εἰς ὃν ὀξύχολον, σπληνικόν, νευροπαθές, ἀναιμικόν, ὑποχόνδριον, χλωρωτικόν, τὸ ὃν ἐκεῖνο, ὅπερ ἄλλοτε ἦτο τόσῳ ἐράσμιον καὶ φαιδρὸν καὶ περίχαρι;

Ἐὰν εἶχε τοὐλάχιστον ὀλίγας χιλιάδας δραχμῶν, ὅσας ῥυτίδας εἰς τὸ μέτωπον, ὅσας ἀργυρᾶς τρίχας ἐπὶ τῆς κόμης! τοὐλάχιστον θὰ ἠγόραζεν ἕνα γαμβρὸν πρὸς γηροκομίαν . . .

* * *

Ἡ γεροντοκόρη εἶνε προϊὸν τῶν πολυαρίθμων πόλεων. Εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς κώμας, ὅπου ὁ βίος εἶνε ἁπλούστερος, ὅπου ὁ γάμος δὲν ἔχει χαρακτῆρα σωματεμπορίας, τὸ φαινόμενον γεροντοκόρης εἶνέ τι ὅλως σπάνιον. Ἐκεῖ ἡ ἀγρότις παιδίσκη γίνεται μήτηρ πρὶν ἀποπερατώσῃ ἔτι τὰ ἀθῶά της παιδικὰ παίγνια.

Ἀλλ' ἐδῶ, ὅπου ὁ βίος εἶνε ψευδής, στιλπνὸς κατ' ἐπιφάνειαν μόνον, ἐξισούμενος πρὸς τὰ μεταξωτὰ τρίχαπτα καὶ τὰς πολυτελεῖς ἐσθῆτας, δι' ἃς κατασωτεύεται τὸ πρὸς προῖκα δι' ἑκάστην κόρην μικρὸν ἀποταμίευμα τῆς οἰκογενείας· ἐδῶ, ὅπου ὁ γάμος θεωρεῖται ἐπιχείρησις ἢ κοινωνικὴ ἀνάγκη, ἡ ὁποία σοῦ ἐπιβάλλει νὰ νυμφευθῇς τὴν προῖκα τῆς δεῖνα, τὸ ὄνομα τῆς ἄλλης, ἢ τὴν προστασίαν τοῦ θείου ἐκείνης, ἡ κοινωνία ὑφίσταται νόσον καταστρεπτικήν, ἧς συμπτώματα πρόδηλα εἰσὶν ἡ αὐξάνουσα πληθὺς τῶν ὑπερτεσσαρακοντούτιδων παρθένων.

Ἑκάστη οἰκογένεια ἂς σκεφθῇ, ἂς ὑπολογίσῃ καλῶς τί κοστίζει μία γεροντοκόρη εἰς τὸν οἶκον, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν πατρίδα. Εἰς τὴν μερίδα *κέρδη καὶ ζημίαι* μία γεροντοκόρη ἀπορροφᾷ τὴν γαλήνην, τὴν χαράν, τὴν ἠθικὴν ἐπανάπαυσιν καὶ τὴν εὐζωίαν τῆς οἰκογενείας...

Ἐν Ἀθήναις, Φεβρουάριος, 1887.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Τὰ ἔργα εἶνε εὔθυμα ἀκόμη καὶ αἱ ἡμέραι ἡμῶν εἶνε ἡμέραι τῶν Ἀπόκρεων. Ἀλλὰ θὰ λήξωσι, θὰ παρέλθωσι καὶ αὐταί, ἵνα ἐπανέλθωσιν οἱ πάντες καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτῶν ἐπὶ τὰ κύρια ἔργα τὰ σοβαρά, τὰ ἐπίπονα, ἀλλὰ ἐθνωφελῆ καὶ συμφέροντα. Προσπαθοῦντες νὰ παρακολουθῶμεν ὅσον οἷόν τε τὴν κοινωνικὴν φυσιογνωμίαν τῶν ἡμερῶν, ἵνα ἐπὶ ἑκάστου χαρακτηριστικοῦ αὐτῆς χαράξωμεν δύο σχετικὰς γραμμάς, εὑρέθημεν αἴφνης πρὸ τῶν μυρίων ζητημάτων, ἅτινα θέτει πρὸ ἡμῶν ἡ εὐλογημένη αὕτη ἐποχή, ἡ τόσα παράδοξα παρουσιάζουσα διὰ κοινωνίαν ἐν ζυμώσει ἔτι εὑρισκομένην, ἀκατάρτιστον, κυμαινομένην μεταξὺ παραδόσεων καὶ ἐθίμων παλαιῶν καὶ νεωτερισμῶν μυρίων, καλῶν καὶ κακῶν, ἐπωφελῶν καὶ ἐπιζημίων.

Δηλήθομεν οὐχὶ ὅπως ἠθέλομεν, ἀλλ' ὅπως ἠδυνήθημεν. Εἴθε δὲ αἱ ἐπὶ ἑκάστου ζητήματος εἰλικρινεῖς ἡμῶν γνῶμαι νὰ μὴ παρέλθωσιν ἀπαρατήρητοι.

* * *

Αὔριον λοιπὸν εἶνε ἡ μεγάλη ἡμέρα τοῦ Κομιτάτου. Τὰ βραβεῖα, χρηματικὰ ἢ καλλιτεχνικά, ὡρίσθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν· αἱ ὁδοὶ ἐξ ὧν θὰ διέλθῃ ἡ παράταξις καὶ οἱ ὅροι τοῦ διαγωνισμοῦ ἐπίσης. Οἱ ἀγωνοδίκαι ἐξέλεξαν τὸν ἐξώστην, ἐξ οὗ θὰ δικάζωσι καὶ θὰ βαθμολογῶσι τοὺς μετημφιεσμένους. Ὅλα εἶνε ἕτοιμα· τὰ φορέματα, αἱ προσωπίδες, αἱ ἅμαξαι καὶ αὐτὰ τὰ ἐξ ἀλεύρου σφαιρίδια, τὰ διὰ λόγους οἰκονομίας ἀνακαλυφθέντα πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν κομφέτων. Οἱ πάντες ἔχουσι τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ κατακλύσωσι τοὺς ἐξώστας, τὰ παράθυρα καὶ τὰ πεζοδρόμια τῶν ὁδῶν Ἑρμοῦ, Αἰόλου καὶ Σταδίου, νὰ καταλάβωσι τὰς πλατείας καὶ τὰ καφενεῖα καὶ νὰ διασκεδάσωσι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον.

Ἑνὸς μόνου ἡ διάθεσις ἀγνοεῖται.

Τοῦ καιροῦ.

Περιεφρονήθη ἡ δύναμίς του ἢ δὲν ἐλήφθη φαίνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα καὶ ἐξεδικήθη. Ὅλοι ἔκαμνον τότε τὸν λογαριασμόν των ἄνευ αὐτοῦ· καὶ τοὺς ἐτιμώρησεν.

Ἀράγε θὰ ἐξακολουθήσῃ ὢν θυμωμένος; Δὲν τὸν ἐξευμενίζουσι τόσαι καὶ τόσαι εὐχαί, ἐκ παντοίων στομάτων ἐξερχόμεναι, καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῶν στομάτων ὅλων τῶν ἐν τῇ πόλει προσωπίδων;

* * *

Ἔχομεν μίαν ἀκόμη παράκλησιν διὰ τὸ Κομιτάτον καὶ τελειόνομεν.

Μετὰ δυσαρεσκείας βλέπομεν ὅτι, ἐνῷ πληθύνονται αἱ ξεναὶ παραστάσεις, οἱ δὸν Κιχῶτοι, οἱ Ἀδυσσεῖοι καὶ οἱ Φελλάχοι, ἐλαττοῦνται δυστυχῶς οἱ ἔχοντες ἐθνικὸν χαρακτῆρα μεταμφιεσμοί. Τὰ γραφικὰ ἐνδύματα τῆς Στερεᾶς, τοῦ Μωρέως καὶ τῶν Νήσων, γίνονται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ σπανιώτερα, ἐνῷ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, ἐν αἷς τόσον κήδονται τῶν παραδόσεών των, καὶ ἐκθέσεις καὶ ἑορταὶ διενεργοῦνται, μόνον καὶ μόνον πρὸς ἐπίδειξιν ζωντανὴν τοῦ κλάδου τούτου τῆς τοπικῆς ἱστορίας.

Δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως παρῳδίας. Θὰ εἶνε ἱεροσυλία νὰ ὑποκριθῇ τις τοῦ μεγάλου Ἀγῶνος τὰ μαρτύρια καὶ νὰ φανῇ ὁ Διάκος αἴφνης ἢ ὁ Γέρως τοῦ Μωρηᾶ εἰς τὰς ὁδούς. Ἀλλὰ χορὸν παλληκαριῶν μὲ τὴν ὑπερήφανον φέρμελην τῆς Ῥούμελης, Κρῆτας ἀργυροστόλιστους μὲ τὰ ὑπόλευκα τσαρδίνια των, μίαν Ὑδραίαν, ἢ βλαχοπούλαν, ἢ Ἀραχωβίτισσαν, ἂν τοὺς ἰδῆτε, ἔστω καὶ μακρόθεν διερχομένους, ἐκφράσατε αὐτοῖς ἕνα ἔπαινον τοὐλάχιστον. Θὰ φιλοτιμηθῶσιν, τοὐλάχιστον νὰ μὴ κατακόπτωσι τὰς σωζομένας ἔτι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὀλίγας παλαιὰς ἐνδυμασίας.

* * *

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀμίλλης ἐπὶ τόσοῦτον ἐξηγέρθη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Κομιτάτου, ὥστε καὶ αἱ ὁδοὶ ἀκόμη ἀμιλλῶνται ποία νὰ καταλάβῃ θέσιν ἐν τῷ ἐπισήμῳ του προγράμματι. Ἡ ὁδὸς «Φιλελλήνων» καὶ ἡ «Λεωφόρος Πανεπιστημίου» ἐξήντλησαν ὅλα των τὰ μέσα, ἔτρεξαν ἐδῶ, ἔτρεξαν ἐκεῖ, ἡ μία μὲ τοὺς δύο ναούς της ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τὰς ὡραίας *γειράς* τῆς, ἡ ἄλλη μὲ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὴν Ἀκαδημίαν ὑπὸ μάλης, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσαν. Καὶ θὰ μείνωσιν ἔρημοι καὶ σκοτειναὶ καθ' ὅλην τὴν παράταξιν τῆς Κυριακῆς, διότι δὲν ἐσκέφθησαν, ὅτι τὸ μόνον μέσον πρὸς ἐπιτυχῆ καταπολέμησιν τῆς μονοκρατορίας τῆς ὁδοῦ Σταδίου εἶνε ἡ διακόσμησίς των.

Στολίσατε τοὺς ἐξώστας σας καὶ σεῖς, μὲ ἄνθη καὶ μὲ κυρίας προπάντων, καὶ θὰ ἰδῆτε τότε πῶς θ' ἀναγκασθῶσιν οἱ περιπατηταί, οἱαδήποτε μορφῆς ἢ μεταμορφώσεως, νὰ ἔλθωσιν εἰς προσκύνησιν αὐτῶν.

* * *

Καὶ μετὰ τὴν Κυριακὴν ἡ Δευτέρα. Μετὰ τὰς προσωπιδοφορίας, ἡ Ἁγία καὶ μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Ἀπὸ πρωΐας ἡ ὅπως δήποτε ἀγρυπνήσασα πόλις σκέπτεται ποῦ θὰ μεταβῇ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας, ἃς διέπραξεν εἴτε ἐν ἔργῳ, εἴτε ἐν λόγῳ, εἴτε ἐν διανοίᾳ καθ' ὅλην τὴν ἐποχὴν τῶν Ἀπόκρεων. Ἄλλοτε οἱ Στύλοι παρεῖχον τὸ δημοτικώτερον πεδίον. Ἡ Ἀκρόπολις ἐπίσης, καὶ τὸ Θησεῖον. Καὶ τὰ ἔξοχα ταῦτα τοπεῖα, ἅτινα καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῶν χορῶν καὶ τῶν προσωπιδοφοριῶν λησμονοῦνται καὶ ἀπὸ τοὺς μᾶλλον ρωμαντικοὺς, καὶ ἀπὸ τοὺς μᾶλλον... ἀρχαιολόγους, ἐγίνοντο ἀμέσως τὰ κέντρα τῶν συναθροίσεων. Ἄλλοτε ἐστρώννυντο ἐκεῖ τράπεζαι ἐπὶ τοῦ μόλις πρασινίζοντος ἐδάφους, ἔφερνε γύρο ἡ πλῶσκα, καὶ τὰ πρῶτα σαρακοστινὰ ἐδοκιμάζοντο μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης.

Φουστανέλλαι πάμπολλαι ἐκυμάτιζον, τὰ ἐγχώρια ὄργανα ἤχουν καὶ ἐχόρευον ὅσοι ἠδύναντο ἀκόμη. Τὰ Κούλουμα, ἦσαν ἡ τελευταία τοπικὴ ἑορτή, ἣν εἶχε κληρονομήσει ἡ γενεὰ ἡμῶν. Ἀλλὰ τὴν περιεφρόνησε, διὰ νὰ προτιμήσῃ ἄλλας. Καὶ σκορπίζονται ἤδη τὰ πλήθη κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Ἄλλοι μεταβαίνουσιν εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα τῶν Πατησίων, ἄλλοι εἰς Φάληρον καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ. Οὐδαμοῦ δὲ ἐν Ἀθήναις πλέον τελοῦνται ἐπισήμως, ὡς ἄλλοτε, τὰ Κούλουμα.

* * *

Ἄλλοτε ἐδιδάσκετο τὸ μάθημα τοῦ χοροῦ ἐν τῇ στρατιωτικῇ τῶν Εὐελπίδων Σχολῇ. Ἔπειτα ἔπαυσε. Τοῦτο μαθόντες δὲν δυσηρεστήθημέν ποσῶς, διότι ἐγνωρίζομεν, ὅτι μετὰ τῆς *πόλκας*, τῆς *μαζούρκας* καὶ τοῦ *βάλς* οὐδ' ὁ συρτὸς, οὐδ' ἄλλος τις χορὸς ἐθνικὸς ἐδιδάσκετο.

Καὶ ὅταν κάτω εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου ἀγνότερα διατηροῦνται καὶ ἀσάλευτα τὰ παλαιά, Ἕλλην ἀξιωματικὸς προσεκαλεῖτο νὰ διευθύνῃ ἑλληνικὸν χορὸν, ἀπήντα μετὰ λύπης:

— Δὲν ἠξεύρω δυστυχῶς.

Εὐχόμεθα, ἂν ἐπαναληφθῇ τοῦ ὡραίου τούτου μαθήματος ἡ διδασκαλία, νὰ λείψῃ ἔστω καὶ τὸ *Λαγσιέ*, χάριν ἑνὸς τοὐλάχιστον ἑλληνικοῦ!

ΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

— Μαρία, ὑπῆγες σὺ εἰς τὸν bal d'enfants τὸν χθεσινό;

— Ὄχι.

— Μήτε εἰς κανένα ἄλλον;

— Ὄχι.

— Μὰ πῶς; δὲν σ' ἐπῆραν, δὲν σὲ ἄφησαν νὰ ὑπάγῃς ἢ δὲ σᾶς ἐπροσκάλεσαν;

— Δὲν ξέρω· ἀλλὰ ἐμένα ὁ πατέρας μου εἶνε κακός· τὸ ὡραιότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, ἕνα τέτοιον χορὸν οὐδὲ θέλει νὰ τὸν ἀκούσῃ· ὑπῆγα νὰ τὸν καλοπιάσω, ἀλλὰ εἰς τὴν πρώτην λέξιν ἐθύμωσε καὶ μοῦ εἶπε: «ἂς λείψῃ αὐτὴ ἡ ὁμιλία».

Καὶ ἡ πτωχὴ Μαρία, ἀλγοῦσα, διότι ἡ πατρικὴ ἰδιοτροπία, ἡ κακία μάλιστα, ὅπως τὴν ἐχαρακτήρισεν, ἦτο ἡ αἰτία τόσης ζημίας δι' αὐτήν, παρεκάλεσε τὴν φίλην της, μικρὰν ἐπίσης ὡς αὐτήν, δεκαετίδα μόλις, νὰ τῇ διηγηθῇ τὰ θαυμάσια τοῦ παιδικοῦ χοροῦ, νὰ τῇ περιγράψῃ τὰ φῶτα, τὰ γλυκίσματα, τὴν μουσικήν, τὰ φορέματα, τὴν αἴθουσαν, τὰ πάντα. Τοῦτο ἀνέμενε καὶ ἡ μικρά. Καὶ διὰ φωνῆς, εἰς ἣν ἔδιδε τόνον τινὰ μεγαλοπρεπείας, ὃν συνήθως λαμβάνουσι τὰ παιδία, ὅταν ἄλλαι, ἔστω καὶ αἱ στενότεραι φίλαι των, τὰ ἀκούωσι προσεκτικῶς, ἤρχισε διηγουμένη τὰ θαυμάσια τοῦ χοροῦ.

Τὴν ἀκρίβειαν τῆς περιγραφῆς της θὰ ἐζήλευε καὶ ὁ παρατηρητικώτερος τῶν συγγραφέων. Δὲν παρέλειψεν οὔτε τὰ τριαντάφυλλα, τὰ ὁποῖα ἐκράτει εἰς χεῖράς της ἡ Ἑλένη, οὔτε τὰ λάθη, τὰ ὁποῖα συνέβησαν εἰς τὸν τετράχορον, οὐδὲ τὴν λαιμαργίαν, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ ἐξάδελφός της, οὐδὲ τὴν πενιχρότητα τῶν ἐνδυμάτων τῆς μιᾶς, οὐδὲ τὸν φθόνον, ὃν ἐπέσυρεν ἡ μικρὰ ὡραία ἐσθὴς τῆς ἄλλης φίλης της.

Διηγεῖτο ἤδη ἐπὶ μίαν ὥραν, λάμπουσα ἐκ χαρᾶς, κινοῦσα τὰς χεῖρας, ἐγειρομένη, καθημένη καὶ προσπαθοῦσα διὰ χειρονομιῶν καὶ παντοειδῶν κινήσεων νὰ παραστήσῃ ἀκριβέστερον τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα σκηνήν.

Ἡ δὲ πτωχὴ Μαρία, ἀκούουσα ὅλα ταῦτα, ὠχρία καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὴν κακίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὁ πατήρ της τῇ εἶχε στερήσει τὴν ὡραίαν, τὴν πρωτοφανῆ ταύτην διασκέδασιν.

Ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ ὠχρότης ἐξηλείφθη καὶ ἤρχισε νὰ γίνηται κατακόκκινη. Εἰς ἑκάστην νέαν ἀποκάλυψιν ἐπὶ μᾶλλον ἐκοκκινίζε τῆς Μαρίας ἡ ὄψις, τὸ μικρὸν στῆθός της ἠσθμαινεν, οἱ ὀφθαλμοί της ἐθολοῦντο, καὶ εἰς τὸ τέλος ἀκριβῶς τῆς περιγραφῆς λυγμὸς ἠκούσθη, καὶ ἡ Μαρία, μὴ δυνηθεῖσα ἐπὶ πλέον νὰ κρατηθῇ, ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Τὰ δάκρυα ταῦτα ἦσαν τὰ πρῶτα δάκρυα τοῦ φθόνου, τῆς ζηλοτυπίας, τῆς κακίας.

* * *

Τὰ εἶδον, τὰ ἐμελέτησαν, τὰ ἀνέλυσάν ποτε αὐτὰ τὰ δάκρυα οἱ γονεῖς, διὰ νὰ ἴδωσι τί περιέχουσι, διὰ νὰ ἴδωσι ποία εἶνε ἡ πηγή των;

Ἐννοοῦσι, ποίαν ἐπίδρασιν θὰ ἐξασκήσωσιν ἐπὶ τῆς δεκαετίδος κόρης των καθ' ὅλον τὸν μετέπειτα βίον της; Ἀλλὰ καὶ ἡ χαρὰ καὶ αἱ γλυκεῖαι ἐντυπώσεις, ἡ πρώτη συγκίνησις, ἣν συνεκόμισεν ἐκ τοῦ παιδικοῦ χοροῦ ἡ ἄλλη μικρά, ἐμελετήθη ἐπίσης; Τὸ γλυκὺ δηλητήριον, ὅπερ ἐσταλάχθη εἰς τῇ καρδίᾳ τῆς μιᾶς καὶ τὸ ἄλγος, ὅπερ ἐκέντησε τὴν καρδίαν τῆς ἄλλης ἐξητάσθησαν ἀρκούντως; Βεβαίως ὄχι. Διότι τότε ἡ φιλοστοργία τῶν γονέων θὰ ἐξέρριπτε μακρὰν τὸ δηλητήριον, δὲν θὰ ἄφινε νὰ γεννηθῇ τὸ ἄλγος.

Ἀλλ' εἶνε πλέον γνωστόν, ὅτι ἡ πρὸς τὰ τέκνα στοργὴ δὲν εἶνε πάντοτε ὀξυδερκής, καὶ ἐνῷ ἡ μήτηρ βασανίζεται ἐξ ἑνός, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ τέκνον της ἀπὸ κινδύνου μικροῦ καὶ ἀπιθάνου, ἐπιτρέπει ἐξ ἄλλου, χάριν ματαιότητος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν χρῆσιν καὶ κατάχρησιν τῶν μέσων ἐκείνων, δι' ὧν ἄφευκτος ἀποβαίνει ὁ κίνδυνος, δι' ὧν καλλιεργεῖται πλουσίως πᾶν ἐλάττωμα, δι' ὧν θὰ ἐκμηδενισθῶσιν, ἀργὰ ἢ ταχέως, ἄλλαι λεπταὶ καὶ εὐγενεῖς ὁρμαί, τὰς ὁποίας μίαν πρὸς μίαν ἐνέπνευσεν εἰς τοῦ τέκνου της τὴν ψυχήν.

* * *

Οἱ μεγάλοι νομοθέται τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, οὐχὶ παρ' ἡμῖν, διότι ἐνταῦθα τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς θελήσεως τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, ἀλλ' ἀλλαχοῦ, ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ Γερμανίᾳ ἢ καὶ τῇ Γαλλίᾳ αὐτῇ, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπιμελῶς συνελέξαμεν καὶ παρελάβομεν μόνον πᾶν ἐλευθέριον, πανταχοῦ τέλος, ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἔταξαν ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ τὰ παιδιὰ ἀμφοτέρων τῶν φύλων διατηροῦνται μακρὰν πάσης κοινωνικῆς τύρβης.

Ἐπιμελῶς ἀποφεύγουσιν ἐκεῖ νὰ τοῖς ἐπιδείξωσι τὴν στιλβὴν τῆς ζωῆς, διότι γινώσκουσιν ἄριστα, ὅτι πᾶσα λάμψις ἀφεύκτως θὰ θαμβώσῃ τὰ ἀγνά των ὄμματα.

Δὲν λέγομεν ὅτι καὶ ἐκεῖ δὲν διασκεδάζουσι τὰ παιδία, οὐδ' ἐννοοῦμεν νὰ περιορίσωμεν τὰς διασκεδάσεις των διὰ τῶν σχολαστικῶν ἐκείνων μέσων, ἅτινα ἡ μὲν θεωρία πιστεύει ὡς τὰ ἄριστα, ἀλλ' ἡ πεῖρα ἀντικρὺς ἀποκρούει· δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὰ παιδία, ὅτι ἡ γραμματικὴ εἶνε τὸ ὡραιότερον τῶν μαθημάτων, καὶ ἡ μελέτη τῆς ἀριθμητικῆς ἡ εὐαρεστοτέρα τῶν διασκεδάσεων· δὲν ἐννοοῦμεν νὰ καταπιέσωμεν αὐτὰ κατὰ τὰς ἐποχάς, καθ' ἃς ὅλος ὁ κόσμος διασκεδάζει, διὰ τῆς ἐπιβολῆς μαθημάτων καὶ ἀναγνωσμάτων ξηρῶν. Ποσῶς. Ἂς ψάλλωσιν· ἂς γελῶσιν· ἂς παίζωσιν· ἂς χορεύωσι μάλιστα, καὶ ἂς χορεύωσιν ὅσῳ θέλουσιν, ἀλλ' ἂς χορεύωσι *μόνα των*· οὐδεὶς νὰ βλέπῃ, οὐδεὶς νὰ συμμερίζηται τὴν χαράν των, οὐδεὶς νὰ προσπαθῇ νὰ τὴν ὀποκλέψῃ. Εἶνε παράδεισος χαριτωμένος ἡ αἴθουσα τοιούτου χοροῦ. Τὰ παιδία ἐκρήγνυνται εἰς γέλωτας, κραυγάζουσιν ἀπαιτίτως, θορυβοῦσι, πειράζονται ἀμοιβαίως καὶ ἀναπτύσσεται ἡ χάρις καὶ ἡ εὐθυμία των καὶ εἶνε ἀληθὴς ἡ χαρά των· διότι οὐδὲν βάσανον βλέμμα ἔρχεται νὰ ταράξῃ τοὺς κύκλους των.

Τοιοῦτοι χοροὶ παίδων γίνονται καὶ ἀλλαχοῦ· ἀλλὰ ποῖος τοὺς καταδικάζει αὐτούς;

* * *

Πολλοὶ θὰ πιστεύσωσιν ἴσως ὅτι τὸ κακὸν τοῦτο ἔθιμον εἰσήχθη ἔξωθεν, καὶ ὅτι ὁ αἰώνιος πόθος τῆς ἀπομιμήσεως παντὸς ξενικοῦ εἶνε ἡ αἰτία τῆς εἰσαγωγῆς του. Ποσῶς. Τὸ ἔθιμον τῶν τραγελαφικῶν τούτων χορῶν οὐδαμοῦ ὑφίσταται. Τὰ παιδία πανταχοῦ διασκεδάζουσιν· ὡς παιδία οὐδαμοῦ παρῳδοῦσι τοὺς μεγάλους, ἀλλὰ καὶ οὐδαμοῦ οἱ μεγάλοι εἶνε τόσῳ ἄστοργοι καὶ ἀμβλύωπες ὥστε νὰ μὴ ἐννοῶσιν ὁποῖον κακοῦ γίνονται πρόξενοι εἰς τὴν εὐμάλακτον καὶ τρυφερὰν ταύτην ἡλικίαν. Οἱ χοροὶ τῶν παίδων ὅπως γίνονται παρ' ἡμῖν εἶνε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, πρωτότυποι· εἶνε ἔθιμον ἄλλοθεν μὲν ληφθὲν καὶ φυτευθέν, ἀλλὰ τόσῳ κακῶς καλλιεργηθέν, ὥστε νὰ ἔχῃ ἰδίαν φυσιογνωμίαν, καὶ νὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ δικαίως ὡς ἔθιμον τοπικόν. Αὐτὴν τὴν φορὰν τοὐλάχιστον δὲν δικαιούμεθα εἰς τὰ αἰώνια κατὰ τῶν ξένων παράπονα· παρελάβομεν καλόν τι καὶ τὸ διεφθείραμεν· παρελάβομεν τὴν ἀνυπόκριτον τῶν παίδων χαρὰν τὴν ἐκδηλουμένην ἐν τοιαύταις ἑορταῖς καὶ τὴν μετεβάλομεν εἰς ἑορτὴν τῆς ὑποκρισίας· παῖδες χορεύοντες μετὰ μεγάλων κυριῶν, κοράσια μετὰ κυρίων, προτιμήσεις, συγκινήσεις, ζηλοτυπίαι, ὅλα τῆς ζωῆς τὰ βάσανα παρατιθέμενα εἰς τὴν τράπεζαν τῶν παιδίων, εἰς τὴν λαίμαργον διάθεσίν των, ἵνα μέχρι κόρου ἀπογευθῶσιν ἐξ αὐτῶν, ἰδοὺ μικρὰ σκιαγραφία τοῦ εἴδους τούτου τῆς παιδικῆς διασκεδάσεως. Ποῖον ἔσεται τὸ κέρδος; Διὰ νὰ διασκεδάσωσι λοιπὸν οἱ μεγάλοι ἀπαιτεῖται νὰ δηλητηριασθῶσιν οἱ μικροί; εἶνε ἀνάγκη τόσῳ ἐπισήμως νὰ δοθῶσιν αὐτοῖς τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ὑποκρισίας, τῆς φιλαρεσκείας, τῆς πολιτελείας; Καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ἀγαθὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα μετὰ τόσης ἐπιμονῆς καὶ ἐπιμελείας ἐκαλλιέργει ἡ ἀνατροφὴ καὶ ἡ διδασκαλία, θὰ τεθῶσι τοῦ λοιποῦ ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ; Βεβαίως. Τὸ παιδίον δὲν εἶνε πλέον παιδίον. Ἰδέτε τὴν δεκαετῆ ἐκείνην πλαγγόνα ἀκκιζομένην πρὸ τοῦ κατόπτρου· ἰδέτε πῶς ἡ ἄλλη κινεῖ φιλαρέσκως τὸ ριπίδιόν της, καὶ ἡ ἄλλη ταράσσεται καὶ ὀργίζεται, διότι ὁ ὑψηλὸς ἐκεῖνος κύριος δὲν ἦλθε νὰ τὴν χορεύσῃ καὶ αὐτήν. Παρατηρήσατε τὸν σπιθαμιαῖον ἐκεῖνον μαθητήν, ἠσημονήσαντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν σφαῖραν, τὸν ξύλινον ἵππον καὶ τὰ γραμματόσημά του καὶ ὑποκλινόμενον κωμικῶς καὶ ἐπαναλαμβάνοντα μετὰ στόμφου τὰ φιλοφρονήματα, τὰ ὁποῖα πορρωτέρω ἤκουσε.

Ἰδέτε τὸ βλέμμα τῆς περιφρονήσεως, τὸ ὁποῖον ρίπτει πρὸς τὸν σύντροφόν του, διότι οὗτος δὲν φέρει ὡρολόγιον ἢ χειρόκτια, καὶ ὑπολογίσατε τὰ ἀποτελέσματα... Φαντασθῆτε ἐπειτα τὰς προετοιμασίας τοῦ χοροῦ, τὰ ἀναπτυσσόμενα πείσματα, τὰ δάκρυα, τὰς ἐπαναστατικὰς ἐκδηλώσεις, ἔπειτα τὰς ἐκ τοῦ χοροῦ ἐντυπώσεις, τὰς προτιμήσεις, τὰς διακρίσεις τῶν τάξεων τοῦ πλούτου, τῆς

καλλονῆς, ὧν ἑκάστη βαθὺ καὶ ἀνεξάλειπτον ἀφίνει σημεῖον εἰς τὰς τρυφερὰς καρδίας. Ἔπειτα θέσατε παρὰ τὰς εἰκόνας ταύτας τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα θαυμάζοντας καὶ χειροκροτοῦντας τὴν πρώϊμον ταύτην τῶν τέκνων ἐπίδοσιν, ὑπομειδιῶντας μετὰ φιλαυτίας, ἐνθαρρύνοντας δ' ἑνὸς «εὖγε!» καὶ πείθοντας τὰ ἀτυχῆ μικρὰ νὰ γίνωσι τολμηρότερα, ἐκφραστικώτερα, δηλ. νὰ εἴπωσι πλειότερα ψεύματα, καὶ ὑπὸ τὸ μειδίαμα τῆς εὐαρεσκείας νὰ κρύψωσι τοὺς πρώτους νυγμοὺς τοῦ φθόνου, οὓς κατὰ πρῶτον ἤδη αἰσθάνεται, πρωΐμως παρασυρθεῖσα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἡ ἁπαλὴ των καρδία.

* * *

Πτωχὰ παιδία, σᾶς λυποῦμαι!

Ὅπως ἀνατρέφεσθε, μετὰ δεκαπέντε—εἴκοσιν ἔτη, θὰ εἶσθε πολὺ δυστυχέστερα τῶν σημερινῶν δυστυχῶν. Ἀλλὰ προσέξατε τότε, μὴ καταρασθῆτε τοὺς αἰτίους τῆς δυστυχίας σας· εἶνε ἁμαρτία· θὰ πρόκηται περὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός σας!

ΑΡΙΑΔΝΗ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ.

ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ο ΓΕΡΩ-ΓΟΥΔΟΣ

(Ὀσετινιακὴ παράδοσις)

Α'.

Ἐν τῷ μέσῳ βαθείας κοιλάδος παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ὁρμητικοῦ χειμάρρου *Ἀράγβου* κεῖται τὸ χωρίον τῶν Ὀσετίνων. Πανταχόθεν περικλείουσιν αὐτὸ γιγαντιαῖα ὄρη, τὰ ὁποῖα τώρα νομίζεις θὰ κλίνωσι, θὰ πέσωσι καὶ θὰ κατασυντρίψωσι τὰς πτωχὰς καλύβας. Καὶ ὅμως παρέρχονται αἰῶνες, τὰ ὄρη μένουσιν ἀκίνητα, καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ἀκούονται εἰς τὸ χωρίον ὑπόκωφοι δοῦποι.

Εἶνε ὁ γέρω-Γοῦδος, ὅστις ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς κορυφῆς του διασκεδάζει, ρίπτων μεγάλους ὄγκους χιώνος εἰς τὰς ἀβύσσους.

Τὰς μακρὰς χειμερινὰς νύκτας, ὅτε πᾶσαι αἱ ἀτραποὶ καλύπτονται ὑπὸ χιόνος, ὅταν τὸ σκότος ἦνε βαθὺ καὶ οὐδεὶς τολμᾷ νὰ ἐξέλθῃ τῆς καλύβης, οἱ γέροντες, καθήμενοι περὶ τὴν πυράν, ἀρέσκονται νὰ διηγῶνται εἰς τοὺς νέους τὰ κατορθώματα τοῦ γέρω-Γούδου καὶ τὰ παθήματα τῶν ριψοκινδύνων, οἵτινες ἐτόλμησαν νὰ ἀσεβήσωσι πρὸς τὸ μέγα πνεῦμα τῆς χιονώδους κορυφῆς. Δὲν δύναται ἄνθρωπος ἀτιμωρητεὶ νὰ ἴδῃ τὸν ὀρεινὸν γίγαντα. Ἐὰν τις τολμήσῃ, ἀποπλανᾶται τῆς ὁδοῦ, ρίπτεται εἰς τὴν ἄβυσσον, ἀπόλλυται. Ὀλίγοι μόνον ἐκ τῶν μεταβάντων εἰς ἐπίσκεψίν του ἠδυνήθησαν νὰ ἐπανακάμψωσιν ἀβλαβεῖς. Τούτους ὡδήγησε τὸ μέγα πνεῦμα, τοῖς ἔδειξεν ὅλην τὴν φρίκην τῶν ἀβύσσων τοῦ βασιλείου του, ἀλλὰ δὲν τοῖς ἐπέτρεψε νὰ ἴδωσιν αὐτὸν καὶ τὸ μαγικὸν ἀνάκτορόν του. Οἱ ἄλλοι γίνονται ἄφαντοι, καὶ μόνον οἱ ἀετοὶ καὶ αὐτὸς ὁ γέρω-Γοῦδος γνωρίζουσιν εἰς ποίας ἀβύσσους λευκαίνονται τὰ ὀστᾶ των. Ἀληθῶς—εἶδεν αὐτὸν ὁ Κορτουρώ;—ἀλλὰ τίς ἡ ὠφέλεια; Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον, ἀπώλεσε τὴν φωνήν, τὸ λογικόν του. Ἔκτοτε πλανᾶται καὶ, ἐὰν μὴ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τροφὴν οἱ καλοὶ ἄνθρωποι, θ' ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Μόλις δὲ στρέψῃ τὸ βλέμμα του πρὸς τὸν γέρω-Γοῦδον, καταλαμβάνεται ὑπὸ παραφορᾶς, ὀλολύζει, τρέχει, μὴ γνωρίζων ποῦ, καὶ τότε μόνον ἵσταται, ὅταν ἀπαντήσῃ ἐμπροσθέν του ἐμπόδιον δένδρον, ἢ ἄλλο τι.

Ἀλλὰ μ' ὅλον τὸ μεγαλεῖόν του, ὁ γέρω-Γοῦδος, μ' ὅλα τὰ θαυμάσια τοῦ ὀρεινοῦ βασιλείου του, φαίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει τὰς θλίψεις καὶ τοὺς πόνους του, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος ἄνθρωπος. Ἔπαθε καὶ αὐτὸς ποτέ, καὶ τὸ πάθημά του πρὸ πάντων ἀγαπῶσι νὰ διηγῶνται οἱ γέροντες κατὰ τὰς ψυχρὰς τοῦ χειμῶνος νύκτας.

Β

Πρὸ χρόνων, πρὸ μακρῶν χρόνων, ἔζη εἰς τὸ χωρίον τῶν Ὀσετίνων δυστυχεστάτη οἰκογένεια, ἀνὴρ καὶ γυνὴ· ἄνθρωποι νέοι ἀκόμη, ἐργατικοί, ἀλλὰ μόλις δυνάμενοι νὰ πορισθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Δὲν εἶχον οὗτοι οὐδεμίαν εὐτυχίαν ἢ χαράν· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἰδοὺ τοὺς ἐλυπήθη καὶ τοῖς ἔπεμψε παρηγορίαν καὶ χάρμα — μίαν κόρην. Τὴν ὠνόμασαν Νίναν. Ἦτο δὲ τόσῳ ὡραία ἡ μικρὰ Νίνα, ὥστε πάντες ὡμολόγουν, ὅτι τοιαύτη καλλονὴ οὐδέποτε ἐφάνη εἰς τὴν Ὀσετίαν.

Ἐμεγάλωνεν ἡ μικρὰ Νίνα εὐθυμος καὶ ὑγιὴς καὶ καθ' ἑκάστην ἐγίνετο ὡραιοτέρα, θελκτικωτέρα. Τὴν ἔβλεπες, καὶ δὲν ἠδύνασο πλέον ν' ἀποσπασθῇς ἀπ' αὐτῆς. Τρέχει κάποτε ἡ μικρὰ Νίνα εἰς τὴν ἐξοχήν, τὴν βλέπει ὁδοιπόρος, ὀρεινός τις, ἢ περιηγητής, ἀμέσως ἵσταται, προσηλοῖ τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῆς εὐφραίνεται ὡς μαγευμένος καὶ δάκρυα ρέουσιν ἐπὶ τῶν παρειῶν του. Ἡ καρδία πάλλεται εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἠδυτέρων στιγμῶν τοῦ παρελθόντος....

— «Ὁ Θεός νὰ σ' εὐλογήσῃ, θαυμαστὸν τέκνον», ψιθυρίζει ὁ ὁδοιπόρος καὶ κἄτι δωρεῖ εἰς τὴν μικρὰν Νίναν. Ἐκείνη χαμογελᾷ, ἀνανεύει ἐπιχαρίτως, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ δῶρον καὶ τρέχει κομίζουσα αὐτὸ εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα της. Καὶ οὕτως ἡ μικρὰ κόρη φέρει εἰς τὴν πτωχικὴν καλύβην πάντα τὰ ἀγαθά. Ἰδοὺ ὁ πατὴρ ἠγόρασεν ἤδη καὶ δεκάδα ἀρνίων...

. . . . . .

Ὁ χρόνος παρέρχεται, καὶ ἡ μικρὰ Νίνα καθίσταται ὡραιοτέρα. Οἱ ταχεῖς αὐτῆς πόδες γίνονται ἰσχυροί, καὶ κατὰ τὸ ἔαρ, ὅτε αἱ χιόνες κυλίονται ἐκ τῶν ὀρέων, μεταβαλλόμεναι εἰς ὁρμητικοὺς καὶ θορυβώδεις ρύακας, αὐτὴ ὁδηγεῖ πρὸς τὰ ὄρη τὰ πατρικὰ πρόβατα, ἀναρριχᾶται ὡς ἔλαφος ἐπὶ τῶν βράχων καὶ πολλάκις φθάνει ἐπὶ φοβερᾶς κορυφῆς. Δὲν δειλιᾷ ὅμως ἡ μικρὰ Ἀφροδίτη. Εἶνε εὔθυμος καὶ μειδιᾷ καὶ ἐξίσταται βλέπουσα τῆς φύσεως τὸ μεγαλεῖον. Τὸ παιδικὸν στῆθός της πάλλεται, ἀναπνέον τὸν ὀρεινὸν ἀέρα, καὶ ἰδοὺ διὰ λιγυρᾶς φωνῆς τραγῳδεῖ τοὺς πρώτους ἦχους ὀσετινιακοῦ ᾄσματος. Καὶ ἠκουσέ ποτε ὁ γέρω-Γοῦδος ἐκ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς του τὴν ἀργυρόηχον ταύτην φωνὴν καὶ ἠκροάσθη.

— Τί εἶνε; Μήπως νέα τις πηγὴ ἀνέβλυσεν ἐκ τῶν βράχων ἐκεῖ μακρὰν καὶ κελαρύζει τὸ ὕδωρ της, θωπεῦον τὰ λιθάρια; Ὄχι, δὲν εἶνε πηγή. Μὴ ἀηδὼν τις, μελαγχολήσασα αἴφνης, καλεῖ τὸν σύντροφόν της; Ὄχι δὲν εἶνε ἀηδών, εἶνε ἀνθρωπίνη φωνή. Ἀλλ' ἄρά γε γνωρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ ᾄδωσιν οὕτω; ἐσκέφθη ὁ γέρω-Γοῦδος. Παραμερίσας τότε τὰ νέφη, ἔκλινε τὴν γηραιὰν κεφαλήν του, παρετήρησε πρὸς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ βασιλείου του, πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἐξήρχοντο οἱ γλυκεῖς τόνοι. Καὶ εἶδεν ἐπὶ ἄκρας τινὸς τὴν μικρὰν Νίναν. Ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνάς του ἐπὶ τῶν βράχων καὶ οὕτως ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν θεώμενος, αἴφνης δὲ δάκρυα ἐφάνησαν ἐπὶ τῶν παρειῶν του, ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τῆς λευκῆς αὐτοῦ γενειάδος καὶ καταπεσόντα ἐπὶ τῶν βράχων ἔρρευσαν μέχρι τῶν προπόδων τῶν ὀρέων.

Καὶ ἔλεγον οἱ ἄνθρωποι: Αἱ θερμαὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἔτηξαν τοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς πάγους! Ἀλλ' αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες ἦσαν ἡ ὡραιότης τῆς Νίνας, ὁ δὲ ὀρεινὸς πάγος ἡ καρδία τοῦ γέρω-Γούδου, τὸ πρῶτον θερμανθεῖσα ὑπὸ τέως ἀγνώστου αἰσθήματος.

. . . . . .

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἠγάπησεν ὁ μέγας Γοῦδος τὴν μικρὰν Νίναν· τόσον τὴν ἠγάπησεν, ὥστε μόνον περὶ αὐτῆς ἐσκέπτετο, περὶ αὐτῆς ἐφρόντιζεν ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτός. Τοῦτο ἐποίκιλλε τὸν βίον του καὶ τῷ παρεῖχε τόσας ἀφορμὰς χαρᾶς... Ἐξέρχεται ἡ Νίνα εἰς τὰ ὄρη καὶ θέλει ν' ἀναβῇ ἐπὶ κορυφῆς, εἰς ἣν μία καὶ μόλις διακρινομένη ἀτραπὸς φέρει· ἐν ἀκαρεῖ ἡ ἀτραπὸς πλατύνεται ὑπὸ τοὺς πόδας της καὶ ἡ Νίνα βαδίζει ἐπὶ ὁμαλοῦ ἐδάφους. Ἰδοὺ ἀπόκρημνος βράχος τῇ φράσσει τὴν ὁδόν· ἀμέσως οἱ λίθοι ἀφ' ἑαυτῶν τοποθετοῦνται σχηματίζοντες κλίμακα, καὶ ἡ μικρὰ Νίνα ζωηρὰ ἀναβαίνει εἰς τὸν βράχον, ὁπόθεν παρουσιάζονται αὐτῇ αἱ γραφικώτεραι ἀπόψεις. Τρέχει ἐπὶ χλοεροῦ ὀροπεδίου καὶ μόλις ἐγγίζουσιν οἱ πόδες της ἐπὶ τοῦ χόρτου. Ἐὰν ἐν τῇ ὁρμῇ τοῦ δρόμου ἴδῃ αἴφνης ἔμπροσθέν της κρημνὸν καὶ ἀισθάνεται, ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ σταθῇ, καὶ εἶνε ἑτοίμη νὰ κραυγάσῃ ἐκ φρίκης, ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ κρημνὸς μένει ὀπίσω... Πῶς ὑπερέβη τὸν κρημνόν; τοῦτο οὐδὲ τὸ σκέπτεται· εὐθυμεῖ μόνον καὶ διασκεδάζει. Οἱ παρακείμενοι βράχοι ἐπαναλαμβάνουσι τὸν παιδικὸν της γέλωτα, τὰ ἠχηρά της ᾄσματα. Χαίρει δὲ βλέπων αὐτὴν ὁ γέρω-Γοῦδος καὶ ψιθυρίζει εἰς τὸ οὖς της γλυκεῖς λόγους. Ἀλλ' ἐκείνη δὲν τοὺς ἀκούει. Τῇ φαίνεται μόνον, ὅτι ὁ ὀρεινὸς ἀὴρ πνέει ἡδέως περὶ αὐτῆς καὶ θωπεύει τοὺς ὡραίους πλοκάμους τῆς μελαίνης κόμης της.

Ἐξέρχεται ἡ μικρὰ Νίνα μετὰ τῶν φίλων της νὰ συλλέξῃ ἄνθη. Ὁ Γοῦδος εἶνε παρών. Ἀόρατος δρέπει τὰ ὡραιότερα καὶ εὐωδέστερα, σχηματίζει ἐξ αὐτῶν κομψὰς ἀνθοδέσμας καὶ τὰς θέτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Μόλις πλησιάσῃ ἡ Νίνα, αἱ ἀνθοδέσμαι εἶνε ἕτοιμαι.

Ὄχι μόνον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα δὲν τὴν ἐγκαταλείπει ὁ γέρω-Γοῦδος. Κοιμᾶται ἡ μικρὰ καὶ τὸ μέγα πνεῦμα κλῖνον ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου της τῇ ψιθυρίζει εἰς τὸ οὖς μύθους θαυμαστούς. Καὶ ὀνειρεύεται ἐκείνη πράγματα μαγευτικά, ἀκατανόητα. Βλέπει πρὸ αὐτῆς σωροὺς ἀδαμάντων, χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς ρύακας, πηγὰς κελαρυζούσας...

Αἴφνης ὅλα ἠρεμοῦσι μόνον φωνὴν ἀκούει θωπευτικὴν καὶ βλέπει ἐν μέσῳ τῆς σκιᾶς βλέμμα ἡδύ, εὐμενῶς πρὸς αὐτὴν ἀτενίζον. Καὶ κοιμᾶται γλυκὰ ἡ Νίνα. Τὸ πρωὶ πάλιν ἐγείρεται ζωηρά, εὔθυμος, ἐξέρχεται τῆς καλύβης καὶ τῇ φαίνεται ὅτι ὅλος ὁ κόσμος, ὁ καθαρὸς βούρανός, ὁ θερμὸς ἥλιος τῇ ψάλλουσιν ᾄσματα καὶ τῇ λέγουσι.

— Καλημέρα, Νίνα. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς γλυκείας ταύτης ἁρμονίας, ὡς αὔρας πνοή, ἡ θελκτικὴ καὶ γνωστὴ ἐκείνη φωνὴ ἐπαναλαμβάνει.

— Νίνα, σ' ἀγαπῶ!

Γ'.

Τὰ ἔτη παρήρχοντο. Ἡ Νίνα ἐκ μικρᾶς κόρης ἀποκατέστη ὡραία νεᾶνις, τόσον ὡραία, οἷαν οὐδέποτε εἶδον, οὐ μόνον ἐν Ὀσετίᾳ, ἀλλὰ οὐδαμοῦ τῆς ὑφηλίου. Τὸ αἴσθημα τοῦ γέρω-Γούδου καθ' ἑκάστην ηὔξανεν. Ἠγνόει τί νὰ ἐπινοήσῃ, ἵνα ἐπὶ μᾶλλον τέρψῃ τὴν ὡραίαν του, καὶ τῇ ἐκφράσῃ κάλλιον τὸν ἔρωτά του. Ὅπως ἄλλοτε, οὕτω πάλιν ἔρραινε δι' ἀνθέων τὸν δρόμον της καὶ ἔφερεν αὐτὴν διὰ πτερύγων ἄνωθεν τῶν ἀβύσσων· ἀλλ' ἡ Νίνα μικρὰν προσοχὴν ἔδιδεν εἰς ταῦτα. Εἶχε συνειθίσει εἰς τὰ θαύματα. Ὅπως ἄλλοτε, καὶ ἡ Νίνα διήρχετο πάλιν τὸν καιρόν της εἰς τὰ ὄρη ᾄδουσα. Ἀλλ' εἶχεν ἀποπτῆ πλέον ἡ παιδική της χαρά. Κάποτε ἐμελαγχόλει.

Ἀναβᾶσα ἐπὶ κορυφῆς, ἐξ ἧς μεγαλοπρεπὴς ἐφαίνετο θέα, ἡ Νίνα ἀπαθῶς ἔβλεπε πάντα τὰ θαύματα τοῦ θείου κόσμου. Αἴφνης ἐκ τῶν ὡραίων μελαγχολικῶν ὀμμάτων της ἔρρευσε δάκρυ. Ἡσύχως ἐστέναξε καὶ ἀκουσίως ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν, ἥτις δι' ἄγνωστον ἐπάλλετο αἰτίαν.

Ὁ γέρω-Γοῦδος ἔβλεπε ταῦτα, ἀλλ' ἠγνόει ἐπίσης τί συνέβαινε, μετὰ λύπης δὲ ἐψιθύριζεν αὐτῇ:

— Διατί κλαίεις, Νίνα μου; Τί ἔχεις; Ἴδε πόσον ὡραῖα εἶνε τὰ περιξ. Ὅλα, ὅσα βλέπεις, ὄρη, χιόνες, πηγαί, ἄνθη καὶ χόρτα καὶ τὰ νέφη ταῦτα, ὅλα εἶνε ἰδικά μου, ὅλα σοῦ τὰ χαρίζω. Εἶσαι ἡ βασίλισσα τοῦ παραδείσου τούτου. Ἴδε ἐκεῖ ὑψηλά, ἐκεῖ, ἔνθα αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου προσπίπτουσιν ἐπὶ τῶν πάγων, ἀποτελοῦσαι μυριοχρώμους δέσμας φωτός· ἐκεῖ, ὄπισθεν τῶν πάγων κεῖται τὸ χρυσοῦν μου παλάτιον. Καλύπτεται ὑπὸ κρυστάλλου καὶ ἐν αὐτῷ ἔχω ἀποταμιεύσει σωροὺς πολυτίμων λίθων. Ἐλθέ, ὑπάγωμεν εἰς τὸ παλάτιόν μου.

Ἀλλ' ἡ φωνὴ τοῦ γέρω-Γούδου δὲν ἀντήχει εἰς τὴν καρδίαν τῆς μελαγχολούσης νεανίδος. Ἀπαθῶς εἶδεν αὕτη πρὸς τὸ μέρος, ἐν ᾧ ὡς κυανῆ λωρὶς ἐζωγραφεῖτο τὸ ἀνάκτορον τοῦ γέρω-Γούδου. Οὐδὲν τὴν εἵλκυεν ἐκεῖ.

Ἐστράφη τότε πρὸς τὸ χωρίον της· μετὰ τοσαύτης δὲ ὁρμῆς κατήρχετο τοῦ ὄρους, ὥστε ὁ γέρω-Γοῦδος μόλις τὴν παρηκολούθει, σπεύδων ὅπως τὴν προφυλάξῃ ἐν ἀνάγκῃ....

. . . . . .

Ἰδοὺ ἐκείνη φθάνει εἰς χλοεράν κατάφυτον κοιλάδα. Ἀκροᾶται, συνέχουσα τὴν πνοήν, καὶ ἀκούει ἤχους ᾀσματος. Ἡ φωνή, φωνὴ ἀνδρός... πλησιάζει. Καὶ ἐν τῷ ἅμα προβαίνει ἐκ τῶν δένδρων ἡ ὡραία μορφὴ τοῦ Σάσκου. Ἐρύθημα αἰδοῦς παρθενικῆς ἀναφαίνεται ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς νεανίδος. Ὁ βοσκὸς πλησιάζει, τὴν χαιρετᾷ εὐγενῶς καὶ τὴν προσαγορεύει μὲ τὰ θελκτικώτερα ὀνόματα.

Ἐκείνη δὲ μειδιᾷ καὶ τὸν ἀκούει καταγοητευμένη. Προσηλοῖ τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς της ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ βοσκοῦ καὶ ἐπὶ τέλους κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ εὐρέος στήθους του... Ἠχηρὸν φίλημα ἀντηχεῖ εἰς τὴν κοιλάδα καὶ οἱ δύο νέοι εὑρίσκονται εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων.

Ἀλλὰ τί τρέχει; Φοβερὸς ἀνεμοστρόβιλος ἠγέρθη αὐτοστιγμεὶ καὶ σείονται στένουσαι αἱ γηραιαὶ λεῦκαι. Ὁ ἄνεμος ταράσσει ὅλην τὴν κοιλάδα, ἁρπάζει ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ βοσκοῦ καὶ ῥίπτει μακρὰν τὸν σκοῦφόν του, συρίζει δὲ εἰς τὰ ὦτα τῆς Νίνας:

— Δυστυχής! Ἔλθε εἰς ἑαυτήν. Φύγε ταχέως μακρὰν τοῦ ἀγενοῦς τούτου. Δὲν ἐγεννήθης σὺ δι' αὐτόν. Ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ, ἐγὼ ὁ Γοῦδος, ὁ ἄρχων τοῦ βασιλείου.

[Ἕπεται τὸ τέλος].

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ 14η Φεβρουαρίου 1887.

Μέλις προφθάνω, καλέ μου φίλε, νὰ σοὶ ἐπιστείλω τὰς ἐντυπώσεις μου. Ἂν σοὶ ἀρκοῦσιν, ἔχει καλῶς. Ἄλλως, ἀνάγνωθι τὰς συναποστελλομένας ἐφημερίδας. Ἐν αὐταῖς θὰ εὕρῃς καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας καὶ θὰ μάθῃς τί ψητὸν εἶχεν εἰς τὸ δεῖπνον της ἡ κ. Α, ἂν ἔδωκεν ἑσπερίδα ἡ σύζυγος τοῦ ὡρολογοποιοῦ, καὶ ποῖον ἔνδυμα ἐφόρει κατ' αὐτὴν ὁ ὑποδηματοποιός, τὸ ἰδικόν του ἢ τὸ τοῦ βυρσοδέψου.

Ἡμεῖς ἀπεφασίσαμεν ἐφέτος νὰ διασκεδάσωμεν μὲ τὰ σωστά μας. Μᾶς πνίγει, ὡς γνωρίζεις, ἡ πτωχεία, καὶ θέλομεν νὰ λησμονήσωμεν τὰς θλίψεις μας. Λοιπὸν διασκεδάσεις ἐδῶ, παραστάσεις, συναυλίαι, μεταμφιεσμοὶ ἐκεῖ, χοροὶ μικρῶν μετὰ μεγάλων ἄλλοῦ, πανταχοῦ τέλος εὐθυμία καὶ χαρά.

* *

Ἐδῶ, ὡς γνωρίζεις, διαιρούμεθα εἰς τρεῖς τάξεις. Καθεὶς δὲ τοποθετεῖται εἰς οἱανδήποτε θέλει, ἀφοῦ συνεννοηθῇ προηγουμένως μετὰ τοῦ βαλαντίου του. Ἡ πρώτη τάξις δίδει μεγάλους χορούς, παραστάσεις κωμειδυλλίων, καὶ ἐξοδεύει ἀλύπητα διὰ τὰ δῶρα τοῦ κοτιλλιόν. Ἐκεῖ καλοῦνται δι' ἐντύπων, μεταβαίνουσι μὲ τὰ φράκα των ὅσοι ἔχουσιν ἢ εὕρωσι δανεικά, ὁμιλοῦσι τὰς ξένας γλώσσας καὶ πίνουσι καμπανίτην, ὅπως καὶ πανταχοῦ, ἄνευ ἰδιαιτέρου τινὸς χαρακτηριστικοῦ.

Ἡ τρίτη τάξις δίδει γλέντια, κάμνει προφορικῶς τὰ καλέσματα, καὶ πάσχει πάντοτε ἀπὸ ἔλλειψιν χώρου. Δίδει ψητὸν καὶ ρηγανίτην καὶ πᾶν ἄλλο εἶδος ἐδέσματος, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ τῶν ἀπομειναρίων τοῦ γεύματος. Χορεύει ὅλους τοὺς χοροὺς τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, καί, ἂν εἶνε ὀλίγοι, φυτοσχεδιάζει νέους. Ἐν αὐτοῖς ἰσχύει ἡ καταναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν ποτηρίων καὶ δὲν εἶνε πάντοτε ἀπαραίτητος ἡ μουσική. Ἀρκοῦσιν ἓν ἢ δύο ὄργανα. Κάποτε δίδεται καὶ τέϊον, ὡσεὶ ὄζος μετὰ χολῆς μεμιγμένον...

Ἐλησμόνησα τὴν δευτέραν τάξιν. Ἀλλὰ κυριολεκτικῶς ἡ τάξις αὕτη ἀπρακτεῖ. Ἐκτὸς ἐντίμων τινῶν ἐξαιρέσεων, κατὰ τὰς ὁποίας βλέπει τις χαριτωμένον συνδυασμὸν τῶν ἐθνικῶν καὶ τῶν ξένων ἐθίμων, λαμπρὰν ἐκλογὴν τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα παρουσιάζουσιν αἱ δύο ἄλλαι τάξεις, εὐθυμίαν ἀνυπόκριτον, φιλοφροσύνας ἐγκαρδίους, ἡ συνήθης ἐργασία τῆς τάξεως ταύτης κατὰ τὰς νύκτας τῶν ἀπόκρεων εἶνε ὁ ὕπνος. Δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὴν πρώτην, δὲν καταδέχεται νὰ μιμηθῇ τὴν τρίτην καὶ σταυρόνει τὰς χεῖρας, ἐλπίζουσα εἰς αἰσιώτερον μέλλον, κατὰ τὸ ὁποῖον σκοπεῖ νὰ δείξῃ τί ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ αὕτη... ἂν εἶχε τὰ εὐλογημένα μέσα. Ἐν τούτοις παρακολουθεῖ τὰ γινόμενα ἐκ περιωπῆς καὶ ζητεῖ πάντοτε αἰτίαν νὰ ἐπικρίνῃ. Ὅπως δὲ ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις ἐπ' ἀγαθῷ, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι τόσῳ κωμικαί, ὥστε νὰ γελᾷ τις μὲ αὐτὰς καθ' ὅλην τὴν τεσσαρακοστήν. Ἀποφασίζει ἡ κυρία, ὑπείκουσα εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν φίλων, νὰ τοὺς καλέσῃ, ὄχι εἰς χορόν... ἀ μπᾶ! ἀλλὰ νὰ περάσουν τὴ βραδυά... νὰ πάρουν τὸ thé. Προσκλητήρια ἀμέσως. Ὅλαι αἱ παλαιαὶ καὶ νέαι ὑποχρεώσεις πρέπει νὰ ἐξοφληθῶσιν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ. Δὲν μένει συγγενής, φίλος ἢ γείτων, ὅστις νὰ μὴ προσκληθῇ... αὐτὸς ἢ τὰ ἐπίπλα τῆς οἰκίας του. Γίνεται μικρὰ ἔκθεσις τῶν οἰκογενειακῶν ἐπίπλων. Λάμπας, καθήκλας, τραπέζας, μαχαιροπήρουνα στείλετέ μας ὅ,τι σᾶς περισσεύουν, διότι φοβούμεθα ὅτι θὰ μᾶς ἔλθουν κάτι φίλοι. Καὶ γίνεται τὸ ἀνάστα ὁ Θεός. Αἱ κλίναι λύονται, τὸ ἔδαφος κηροῦται — ὅπως καὶ εἰς τὸ παλάτι — καὶ... — Ὡραῖα περάσαμε, λέγει μετὰ τὴν λῆξιν εἰς τὸν κατάκοπον σύμβιόν της ἡ οἰκοδέσποινα. Εὐχαριστήθη ὁ κόσμος. Ποῦ δὲ νὰ γνωρίζῃ ἡ πτωχὴ πόσα κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν τῆς φάλλουν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ κακαὶ γλῶσσαι τῶν καθ' ὑπόπτους ὁμιλοῦς ἀναχωρησάντων κεκλημένων.

Ὅσα εἶπον εἶνε διὰ τὴν νύκτα. Παρέλειψα μάλιστα τοὺς ὁμίλους τῶν προσωπιδοφόρων, οἵτινες, ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν μεταβαίνοντες, εἶνε ἑκάστοτε ἀδάκριτοι. Μόλις μάθουν ὅτι εἰς οἰκίαν τινὰ κᾶτι ἑτοιμάζουσι, — Νὰ πᾶμε λοιπόν. — Ἀλλὰ δὲν τοὺς γνωρίζομεν. — Τοὺς γνωρίζει ὁ δεῖνα. — Νὰ τὸν πάρωμεν λοιπὸν καὶ αὐτόν! Καὶ ἰδοὺ σοῦ ἔρχονται πέντε δέκα, ἢ καὶ πλειότεροι ἀπρόσκλητοι, στρώνονται κυριολεκτικῶς εἰς τὴν αἴθουσάν σου καὶ δὲν ἔχουν ξεκολλημό. Θέλεις νὰ τοῖς δείξῃς τὴν δυσαρέσκειάν σου, ἀλλὰ... σὲ ἀφοπλίζουσι μὲ τὰς εὐχαριστίας των. Καὶ ἂν μάλιστα εἰς τὸ δεῖπνον — διότι μένουσιν, ἐννοεῖται, — σοῦ ἐξαντλήσωσι καὶ καμμίαν πρόποσιν, ἀπὸ τὰς ἀπαραιτήτους πλέον ἐκείνας, μὲ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν σου, ὡς λ. χ.

Ἐπειδὴ ἦτο ὡραῖο τὸ γουρουνάκι,
Πίνω εἰς ὑγείαν τοῦ κυρίου Βασιλάκη,

τότε τόσον ἐνθουσιάζεσαι, ὥστε ἢ τοῖς λέγεις, — Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν συντροφίαν... ἢ καὶ τοὺς προσκαλεῖς ἐπισήμως εἰς τὴν προσεχῆ ἑσπερίδα... τοῦ φίλου σου.

* *

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν ἡμέραν. Ἀλλοτε μακραὶ σειραὶ ἁμαξῶν ἔφερον κομψοὺς προσωπιδοφόρους περὶ τὸ μέγα τρίγωνον, ὅπερ σχηματίζουσιν αἱ τρεῖς κεντρικώτεραι τῆς πόλεως ὁδοί. Καὶ ἔβλεπες τότε καὶ χάριν καὶ πλοῦτον καὶ πνεῦμα ἀκόμη ἐν τοῖς μεταμφιεσμοῖς. Ἀπό τινος ὅμως πάρα πολὺ εἶχον ἐκπέσει οὗτοι καὶ ὀλίγοι μόνον ἀκαλαίσθητοι ἔσυρον τὰ ῥάκη τῆς καμήλας ἢ ἐμαύριζον τὸ πρόσωπόν των καὶ διετήρουν εἰς ἑαυτοὺς ὡς προνόμιον τὴν μεταμφίεσιν. Τὰς δύο τελευταίας Κυριακὰς ἡ ἕξις μᾶς ἔφερεν ὅλους εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδούς, ἀλλ' ἡ ἀηδία μᾶς κατελάμβανεν ἀμέσως. Ἐβλέπομεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ἐρρίπτομεν βλέμματα οἴκτου πρὸς τοὺς παρελαύνοντας ἀνόστους καὶ κατάκοποι ἐπανήρχόμεθα οἴκαδε μὲ τὴν πλήρη πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀνάλατος αὕτη ἑορτὴ καταργεῖται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ.

Ἐφέτος ὅμως πολλοὶ συνελθόντες ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἀφήσωσι νὰ γείνῃ ἡ κατάργησις. Συνέστησαν τὸ γνωστόν σοι βέβαια κομιτάτον, προεκήρυξαν βραβεῖα διὰ τοὺς καλοὺς μεταμφιεσμοὺς καὶ ἤγειραν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἅμιλλαν. Ἀλλὰ τοὺς ἀντεπολιτεύθη φανατικῶς ἡ βροχή, καὶ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὀλίγη ἦτο ἡ ἐπιτυχία. Ἐφάνησαν συνοδεῖαί τινες ἀρκούντως ἐπιτυχεῖς καὶ ἐβραβεύθησαν μάλιστα, ἀλλὰ ἡ βροχὴ τὰ ἐχάλασε κυριολεκτικῶς.

Ἤδη νέαι γίνονται προετοιμασίαι διὰ τὴν αὔριον, τελευταίαν Κυριακήν. Τὸ Κομιτάτον, συγκείμενον ἐκ κυρίων ἐγνωσμένων ἐπὶ καλαισθησίᾳ, ὥρισε νέα πάλιν βραβεῖα καὶ πολλὰ βεβαίως θὰ ἴδωμεν, ἂν ἐξευμενισθῇ ὁ καιρός, ὅστις ἐν τούτοις διατηρεῖται ἀπὸ τῆς προχθὲς σύνοφρυς καὶ αὐστηρὸς τὴν ὄψιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπομένει καλόν τι. Ἐνόησεν ὁ κόσμος ὅτι πρέπει ἢ νὰ καταργήσῃ τὴν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς παρέλασιν τῶν προσωπιδοφόρων, ὅπως ἐγίνετο, ἢ νὰ ἐξωραίσῃ αὐτὴν διὰ παντὸς μέσου. Τοῦτο εἶνε ἀρκετὴ ἐπιτυχία. Καὶ ὁ καιρὸς θὰ δείξῃ αὔριον ἂν πρέπῃ ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς αὐτήν. Ἐὰν εἶνέ τι ἄξιον λόγου ἡ ἑορτὴ τῆς αὔριον, θὰ σοὶ πέμψω μικρὰν περιγραφὴν μὲ τὸ ἑπόμενον. Ἄλλως, ἂς λείψῃ καὶ αὐτή.

* *

Καὶ ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἔκαμα λόγον περὶ προποσέων, σοὶ στέλλω ὡς μικρὸν ἀποκρηατικὸν δῶρον, μίαν, ἣν ἤρπασα πρόχθὲς ἐκ τινος τραπέζης καὶ ἱεροκρυφίως ἐτύλιξα εἰς τὸ μανδύλιόν μου χάριν σοῦ. Ἡ πρᾶξίς μου δὲν εἶνε ἴσως παράδειγμα ἄξιον μιμήσεως, ἀλλὰ ἡ πρόποσις... βεβαίως εἶνε.

Παράλαβε την;

Ὅσοι καθήμεθα 'ς τὸ τραπέζι, τόσαις εἶνε κ' ἡ καρέκλαις
Εἰς ὑγείαν τῆς οἰκοδεσποίνης κυρίας... Χαρίκλειας!

Τί κρίμα νὰ μὴν εἶνε εὐρυτέρα ἡ δικαιοδοσία τοῦ κομιτάτου. Θὰ ἐστέλλα εἰς αὐτὸ τὴν πρόποσιν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ.

Σοὶ εὔχομαι καλὴν τεσσαρακοστὴν καὶ καλλιτέραν ὄρεξιν κατὰ τὴν πρώτην ἑβδομάδα...

Ὁ σός

Ἔμβ.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

Ἔχω ὀκτὼ ἡμέρας νὰ κοιμηθῶ. Διὰ τὰς νύκτας οὐδὲ λόγος πρέπει νὰ γίνηται. Οἱ νέοι τοῦ συρμοῦ δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κοιμῶνται τὴν νύκτα. Ἡ κεφαλή μου εἶνε βεβαρημένη, οἱ ὀφθαλμοί μου ἔχασαν τὸ αὐτεξούσιον καὶ κλείονται μόνοι των, τὰ ὠτά μου ἀκούουσι συριγμούς. Τίς μὲ ζητεῖ; Τί θέλετε; Ἀφετέ με ἥσυχον. Δὲν ἔχω ὄρεξιν οὐδὲ νὰ ὁμιλήσω οὐδὲ νὰ γράψω.

Ἀνέλαβα τὸ βαρὺ ἔργον νὰ διδάξω τοὺς Ἕλληνας ἄρρενας ἢ θήλεις πῶς πρέπει νὰ ἐνδύωνται διὰ νὰ φαίνωνται καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι. Εἶδόν τινας μορφάζοντας καὶ ἄλλους μὴ θέλοντας νὰ ἐννοήσωσι πόσον ἐποικοδομητικὴ εἶνε ἡ διδασκαλία μου. Ἀπεφάσισα νὰ τοὺς ἀναθρέψω κατὰ τὸν συρμόν, νὰ τοὺς καταστήσω Παρισινοὺς τῆς καλλιτέρας ποιότητος· ὅλους λέοντας τῶν βουλεβάρτων καὶ τῆς κομψῆς ἀριστοκρατίας. Ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ μὲ ἀκούσωσιν, αὐτοὶ ὄψονται. Ἐν τούτοις θὰ ἐπιμείνω λόγῳ καὶ ἔργῳ διδάσκων, καὶ ἐλπίζω νὰ κατισχύσω. Ὁ ἀγών μου εἶνε ἀγὼν τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς βαρβαρότητος. Μὰ τὸ chaviar, θὰ ἐπιτύχω.

Περιπατῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, βλέπω ὅτι τὸ ἔδαφος εἶνε καλὸν καὶ ἠμπορεῖ νὰ καλλιεργηθῇ· ὅ,τι φαντασθῇς τὸ εὑρίσκεις· ὅ,τι ἐπενόησεν ἡ Δύσις θὰ τὸ ἀσπασθῇ τέλος ἡ Ἀνατολή. Θὰ διώξωμεν ὅλα τὰ παλαιὰ καὶ τετριμμένα καὶ θὰ μείνωσιν ὅλα νέα, συρμοί, ἔθιμα, τρόποι τοῦ φέρεσθαι.

Καὶ ὅταν φθάσῃ ἡ μεγάλη ἡμέρα, καθ' ἣν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον δὲν θὰ μείνῃ μία χεὶρ ἄνευ χειροκτίου, ἓν στόμα ἄνευ πούρου, τότε θὰ εὑρεθῇ ἴσως δίκαιός τις νὰ εἴπῃ: εἰργάσθη καὶ ὁ καϋμένος ὁ Dandy διὰ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἐθνωφελὲς τοῦτο ἀποτέλεσμα. Ἀλλὰ τώρα μὲ τὰς Ἀπόκρεω καὶ μὲ τὰς ἀγρυπνίας των θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἡσυχάσω ὀλίγον· σήμερον τοὐλάχιστον ἂς μὴ προσθέσω τι εἰς τὰ γενικὰ ταῦτα. Ἔπειτα μὲ κατατρύχει καὶ τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα. Κάποιος δικαστικὸς κλητὴρ — ἀξιότιμος ἄνθρωπος — ἔμαθα ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ μὲ ἐπισκεφθῇ, καὶ πῶς νὰ τὸν ὑποδεχθῶ... εἰς τοιαύτην κατάστασιν;

Ἀλλὰ σεῖς, Madame, μοῦ ὑπενθυμίζετε τὴν ὑπόσχεσίν μου. Ἔχει καλῶς. Τὴν ἐκτελῶ. Ἀλλ' οὐδὲ λέξιν περισσότερον. Θέλετε νὰ κάμητε τὰς ἐπισκέψεις σας αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα. Θέλετε νὰ μεταβῆτε εἰς τὰς οἰκίας, ἐν αἷς ἐχορεύσατε διὰ νὰ εὐχαριστήσητε τὴν οἰκοδέσποιναν.

Ἔνδυμα ἐπισκέψεων λοιπόν. Τὸν τελευταῖον συρμὸν τὸν γνωρίζετε. Φορέματα πούλινα μεταξωτὰ μὲ τρίχαπτα. Βαθέος χρώματος ἢ μαῦρα ἀδιάφορον, ἀλλὰ προτιμῶνται τὰ τελευταῖα. Ἔπειτα χάντραι πανταχοῦ. Καθιστῶσι θαυμάσιον τὸ φόρεμα. Χάνετε πολὺ ἂν τὰ παραλείψετε. Ὁ δὲ πῖλος τῆς ἐπισκέψεως — μικρὸν καποπάκι, ὅπως λέγουσι — χωρὶς δέματα καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλοῦς, δέον ἐπίσης νὰ σύγκηται ἀπὸ τὰ αὐτὰ ὑλικὰ τοῦ φορέματος.

Προσέξατε ὅμως μὴ τυχὸν καὶ ἔχῃ γαρνιτοῦρες ἢ πτερά. Εἶνε φρικτὴ ἀνορθογραφία. Συλλογισθῆτε καλῶς, Madame, ὅτι ἔχετε μικρὰ κοράσια καὶ τί παράδειγμα θὰ λάβωσιν, ἂν ἀπὸ τώρα συνειθίσωσι νὰ σᾶς βλέπουν παραμελοῦσαν τὰ λεπτά, πολὺ λεπτά, ταῦτα ζητήματα.

DANDY.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

* Ἐν Παρισίοις ἐγένετο τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν ἡ πρώτη παράστασις νέου ὡραίου δράματος τῶν κ. κ. Ζολᾶ καὶ Busnach, φέροντος τὸν τίτλον Ventre de Paris. Ὁ κ. Ζολᾶ, ἐκτὸς τούτου, συμπληροῖ νῦν τὸ μυθιστόρημά του Rougon-Macquart διὰ τοῦ τελευταίου τόμου, ὅστις ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἡ Γῆ* ἐκδίδεται προσεχῶς.

* Ἐξακολουθοῦσιν ἐν τῇ Ἀκροπόλει αἱ ἀνασκαφαί, ἀνεκαλύφθησαν δὲ ἐν αὐτῇ βάσεις Πελασγικῶν οἰκοδομῶν.

* Ὁ καθηγητὴς Milchoefer ἀνεκάλυψε παρὰ τὰ Μεσόγεια, ἐν τῇ θέσει ἐν ᾗ ἔκειντο αἱ ἀρχαῖαι Λάμπραι, ἀνάγλυφά τινα πολλῆς σπουδαιότητος, ἅτινα καὶ μετηνέχθησαν ἐνταῦθα. Ἐν τούτων παριστᾷ τὸν Ἡρακλῆ παλαίοντα πρὸς λέοντα, διατηρεῖ δὲ τὰ ἴχνη ἀρχαίου χρωματισμοῦ.

* Ἐν Λονδίνῳ ἐκδοθήσεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου νέον κριτικὸν περιοδικὸν σύγγραμα *Ἡ κλασικὴ Ἐπιθεώρησις*, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ι. Μάγερ.

* Τὸ δημοτικώτατον δρᾶμα *Αἱ δύο ὀρφαναὶ* τοῦ κ. Ἀδόλφου Δ' Ἐννερὺ εἶνε γνωστὸν καὶ παρ' ἡμῖν ἐκ μεταφράσεων. Ἤδη ὁ συγγραφεὺς ἐκδίδει ἐν Παρισίοις ἐκτενὲς μυθιστόρημα μὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.

* Ὁ διάσημος μουσικοδιδάσκαλος Ρουβινστάϊν πρόσεκλήθη εἰς Πετρούπολιν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ῥώσσων, ἵνα διευθύνῃ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς χοροὺς τῆς Μητροπόλεως καὶ τὸ Ὠδεῖον.

* Ἡ γερμανικὴ *Διδασκαλία* ἐδημοσίευσε

μετάφρασιν τοῦ *Χρυσάνθου*, διηγήματος ἐθνικῆς ὑποθέσεως, ὅπερ ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ *Ἑβδομάδι* ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Α. Καρκαβίτσας. Τὴν μετάφρασιν ἐφιλοπόνησεν ὁ καλὸς ἄγγελος τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν Γερμανίᾳ κ. Αὔγουστος Βόλτζ.

* Μετὰ τὴν νιτρογλυκερίνην ἡ σακχαρίνη. Ὅ,τι ἡ πρώτη πρὸς τὴν πυρίτιδα, ταὐτὸ ἡ δευτέρα πρὸς τὸ σάκχαρον. Ἐφευρέθη πρὸ ἑξαμηνίας καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ τίθηται εἰς ἐνέργειαν ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων ὡς φάρμακον. Ἡ νέα αὕτη γλυκαστικὴ οὐσία εἶνε εὐωνότατον χημικὸν προϊόν, κατασκευαζόμενον ἐκ τινων προϊόντων τῆς πίσσης τῶν λιθανθράκων καὶ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀποκαθάρσεως τοῦ πετρελαίου. Εἶνε κόνις λεπτοτάτη καὶ ἀβλαβὴς εἰς τὸν ἡμέτερον ὀργανισμόν. Ἔχει δὲ τόσην δύναμιν, ὥστε ἓν καὶ μόνον δραμιὸν αὐτῆς ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἡμίσειαν ὀκὰν σακχάρου! Εὐχόμεθα αὐτῇ πλήρη ἐπιτυχίαν... εἰς τὸν καφέν, καὶ πλήρη ἀσυδοσίαν.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΛΥΡΙΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΑΙ

Δόξα τῷ Θεῷ! Καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἐπικτοῦσαν ἀπογοήτευσιν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τρεῖς συλλογὰς ποιήσεων τῆς νέας ἐσοδείας. Κατὰ συνέπειαν ἡ κρίσις ἡμῶν γενήσεται χονδρικῶς, ὅπως λέγουσιν οἱ ἔμποροι. Ἡ ἔκφρασις βεβαίως εἶνε πεζὴ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ θὰ δικαιώσῃ ἡμᾶς ὁ προχωρῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐκ τῶν συλλογῶν τούτων θέτομεν κατὰ μέρος τὴν *Σειρὰν τῶν Ποιητικῶν ἔργων τοῦ κ. Γεωργίου Μαρτινέλλη*, ἧς τὸ πρῶτον ἐκδοθὲν τεῦχος, αἱ *Ἐθνικαὶ εἰκόνες*, εἶνε ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας καὶ ἀπομένομεν φυλλομετροῦντες καὶ ἀναδιφῶντες τὰς δύο ἄλλας πρὸς ἀνακάλυψιν ὑποφερτοῦ τινος ποιήματος. Ἀλλὰ . . . ματαίως.

Καὶ ἐνῷ ἠρχίσαμεν μὲ ὅλην τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ κρίνωμεν ἐπιεικῶς, εὐμενῶς, τὰ ἔργα ταῦτα τῶν νεαρῶν μουσολήπτων, πολὺ φοβούμεθα ὅτι τὸ ἄρθρον ἡμῶν ἀπὸ βιβλιοκρισίας θὰ καταντήσῃ ἀφορισμὸς καὶ ἐπιτίμιον κατὰ τῶν νέων ποιητῶν.

* * *

Ἀπὸ πολλοῦ ἐσυνηθίσαμεν νὰ φρονῶμεν, ὅτι ἡ ἔκδοσις λυρικῶν συλλογῶν εἶνε λυπηρὸν κοινωνικὸν φαινόμενον, καὶ ὡς τοιοῦτον θὰ τὸ ἐξετάσωμεν. Δηλοῖ δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐν τῷ κόσμῳ, ὑπ' οὐδενὸς ἀγαπώμενοι, μὴ ἔχοντες συγγενεῖς, φίλους, γνωρίμους, δυναμένους νὰ τοὺς ἀποτρέψωσιν ἀπὸ διαβήματος ὀλισθηροῦ καὶ ἐπιζημίου. Ἡ — καὶ τοῦτο εἶνε θλιβερώτερον ἀκόμη — ἔχουσι καὶ οὗτοι γονεῖς καὶ οἰκείους ἀγαπῶντας αὐτοὺς, ἀλλὰ μὴ βλέποντας δυστυχῶς τὸ κακὸν καὶ, ἴσως ἴσως, παροτρύνοντας, συνενεχομένους εἰς τὴν διάπραξίν του δι' ἐνόχων ἐπαίνων.

Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν δέκα στίχων ἀνοήτων, οὓς ἔχαραξεν ὁ υἱός, συγκινεῖται μέχρι δακρύων ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ. Τὴν συγκίνησιν ταύτην καὶ τὸ εὔγε τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν, τῶν φίλων, ἐκλαμβάνει ὁ νεανίας οὐχὶ ὡς ἀπόρροιαν στοργῆς, ἀλλ' ὡς ἔκφρασιν θαυμασμοῦ, καὶ λέγει: Τί κρίμα νὰ μὴν εἶνε ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων, ἵνα θαυμάσῃ καὶ αὐτός; Καὶ εἶνε βέβαιος πλέον ὅτι εἶνε μέγας ποιητής. Ἐνθουσιᾷ, μεταρσιοῦται, πλέει εἰς ὠκεανὸν χαρᾶς, καὶ δι' ἓν μόνον λυπεῖται. Ἀνέγνωσέ που μετὰ πόσης πομπῆς ἐστέφθη ποτὲ ὁ Πετράρχης. Διατί νὰ μὴν ἔζη καὶ αὐτὸς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν; Ἀνέγνωσε τὰ περὶ ποιητικῶν διαγωνισμῶν. Διατί νὰ μὴν ἐξακολουθῶσι; Θὰ ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς τὴν δάφνην καὶ τὸ χιλιόδραχμον γέρας.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον γίνεται μετριώτερος εἰς τοὺς πόθους του. Ἀγοράζει δύο τρεῖς τόμους φημισθέντων ποιητῶν, καμμίαν Ἀνθολογίαν ἢ ἀθλίαν τινὰ μετάφρασιν τοῦ Βύρωνος καὶ ἐπιδίδεται εἰς ἐκλογὴν θεμάτων. Ὁ Ἔρως δὲ εἶνε πάντοτε τὸ κυριώτερον. Ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ μία ἐρωμένη διὰ νὰ προέρχηται ἐκ τῆς καρδίας ἡ ἐμπνευσίς του. Εὑρίσκει μίαν ἤ, ἂν δὲν εὕρῃ, φαντάζεται μίαν. Τὸ μέτρον καὶ οἱ στίχοι θὰ τὸν ὁδηγήσωσιν ἔπειτα, ἂν πρέπῃ νὰ ἦνε ζανθὴ ἢ μελαγχροινή, μελανόφθαλμος ἢ γλαυκῶπις.

Τὸ πρῶτον *εἰς ἐκείνην* ποίημα ἐγράφη. Ἀνεγνώσθη μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς ἐπήκοον καὶ συνεκίνησε πάλιν. Ὁ πατὴρ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν θὰ ἦτο αὐστηρὸς πρὸ τοῦ ἐρωτευμένου υἱοῦ του· ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία τοῦ ποιήματος τὸν ἀφοπλίζει. Ἐπαινοῖ πάλιν πανταχόθεν. Ἡ φίλη τῆς ἀδελφῆς ἔμαθε περὶ τοῦ ποιήματος καὶ ζητεῖ ἀντίγραφον. Ἤρχισεν ἡ φήμη τὸ ἔργον της, σκέπτεται ὁ ποιητής! Ποῦ τὸ ἤλπιζα ἐγώ λέγει ὁ πατὴρ καὶ ἐπαναλαμβάνει σεμνυνομένη ἡ μήτηρ. Ἀντίγραφον; ἀποκρίνεται μετ' ἀξιοπρεπείας ὁ ποιητής. Δὲν δίδω ἀντίγραφον ἐγώ. Θὰ δημοσιευθῇ καὶ τότε τὸ εὑρίσκετε. — Καὶ ποῦ θὰ δημοσιευθῇ; Εἰς τὴν *Ἑστίαν*, τὴν *Ἑβδομάδα*, δὲν ἀπεφάσισα ἀκόμη.

Ἀλλὰ τὸ ποίημα, καθαρογραφὲν ἤδη, ἀπεστάλη εἰς ὅλον τὸν τύπον τὸν δημοσιεύοντα ποιήματα, μετ' ἐπιστολῆς συγκινητικωτάτης, δι' ἧς ὁ ποιητὴς δηλοῖ ὅτι ἐλπίζει νὰ ἴδῃ τὸ ποίημά του δημοσιευόμενον εἰς τὰς *ἀξιοτίμους* στήλας τοῦ φύλλου. Ἔκτοτε ἄρχεται ἡ μεγάλη ἀγωνία· ἀγοράζει τὸν 1ον, τὸν 2ον, τὸν 3ον ἀριθμόν· τίποτε. Μὴ δὲν τὸ ἔλαβον; Ὄχι. Ἐλήφθη. Ἀλλ' ὁ διευθυντὴς τοῦ φύλλου, ὑπ' οὐδενὸς δεσμοῦ συγγενείας συνδεόμενος πρὸς τοὺς ποιητάς, ἔχων δὲ καὶ ἀρκούσαν καλαισθησίαν, τὸ ἀνέγνωσεν, ἐζήτησεν ἀλλὰ ματαίως καλόν τι ἐν αὐτῷ, ἐμόρφασε καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὰ ἄχρηστα χαρτία.

Στέλλεται δεύτερον, τρίτον, καὶ λαμβάνουσιν ἀμφότερα τὴν αὐτὴν τύχην. Ἀλλὰ ποῦ σὲ ἀφίνουν αὐτοὶ νὰ ξεμυτίσῃς! σκέπτεται ὁ ποιητής. Εἰς τὴν *Ἑβδομάδα* γράφει ὁ Παράσχος, ποῦ ἀφίνει ἄλλον νὰ τοῦ πάρῃ τὴν θέσιν. Καὶ ἡ παραγνωρισθεῖσα, ἡ ἀδικηθεῖσα μεγαλοφυία, βυσσοδομεῖ τὴν ἔκδοσιν Λυρικῆς Συλλογῆς, διὰ νὰ μάθῃ ὁ κόσμος τί τὸν ἐστέρησαν αὐτοὶ οἱ μασῶνοι τῆς ποιήσεως, οἱ μὴ ἀφίνοντες κανένα νὰ ἀναδειχθῇ.

Τοιαύτη ἡ σύλληψις, ἡ κυοφορία καὶ ἡ γέννησις τῶν ἐν λόγῳ βιβλίων. Ἡ αὐστηρὰ καὶ δικαία κρίσις τοῦ τύπου — ὅστις μάλιστα τόσον ἐπιεικὴς δείκνυται κάποτε, ὥστε ν' ἀναδεικνύῃ ὡς ποιητὰς καὶ τοὺς πρώτους ἐκ τῶν ἀποτυχόντων — δὲν ἤρεσεν. Ἔδει νὰ γίνῃ ἔκκλησις πρὸς τὸ κοινόν. Καὶ ἡ ἔκκλησις αὕτη ἀκούσατε τί στοιχίζει εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ὁ ποιητὴς ἀπόλλυσιν ἓν ἔτος τοὐλάχιστον πρὸς συγγραφὴν καὶ ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου του. Ἐξοδεύει ἀρκετὰ χρήματα, παραμελεῖ τὰς ἄλλας μελέτας του, γίνεται φορτικὸς εἰς τοὺς πάντας διὰ τῶν ἀγγελιῶν του. Ἔπειτα δὲ θερίζει τὴν ἀπογοήτευσιν, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ του ἀποτυχίᾳ ἀποθαρρύνεται δι' ἄλλα ἔργα, εἰς ἃ θὰ ἐπετύγχανε βεβαίως.

Καὶ ἡ κοινωνία, ἀναγκασθεῖσα νὰ ἀγοράσῃ τὸ βιβλίον του, τὸ φυλλομετρεῖ, τὸ εὑρίσκει ἀνούσιον, προσπαθεῖ νὰ τὸ ἐννοήσῃ, κουράζεται καὶ ἔπειτα πᾶν ἄλλο σύγγραμμα χρῆζον ὑποστηρίξεως ἢ ἀναγνώσεως τὸ βλέπει προκατειλημμένα καὶ τὸ καταδικάζει μάλιστα, πρὶν ἢ τὸ ἀκούσῃ.

Αὐτὰ εἶνε τὰ κέρδη καὶ αἱ ζημίαι τῶν λυρικῶν συλλογῶν.

Διὰ νὰ μὴ νομισθῇ δὲ ὅτι ἡμεῖς κηρύττομεν σταυροφορίαν κατὰ τῶν νέων καὶ πειρώμεθα νὰ καταπνίξωμεν τὸ θεῖον πῦρ τῆς ποιήσεως, ὅπερ θερμαίνει τὰ στήθη των, τοῖς δίδομεν, ἅπαξ διὰ παντὸς, μίαν εἰλικρινεστάτην συμβουλήν.

Πρὶν ἢ δοκιμάσητε ἐπὶ τῶν συγγενῶν σας τὴν ἐπιρροὴν τῆς Μούσης σας, ἀποτάθητε πρὸς ξένους. Δὲν ἐπηρεάζονται οὗτοι ἀπὸ στοργὴν καὶ φίλτρα. Θὰ σᾶς εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν. Ἀποτάθητε πρὸς ἡμᾶς τοὺς γράφοντας. Ἀγαπῶμεν καὶ ἡμεῖς τὴν πατρίδα μας καὶ εὐχόμεθα νὰ γεννήσῃ Βύρωνας καὶ Οὐγκώ. Ἐὰν ἀποτύχητε ἅπαξ, δίς, τρίς, θραύσατε τὴν λύραν σας καὶ ἐπιδόθητε εἰς πρακτικώτερα στάδια. Ἐὰν ἐπιτύχητε, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, τὰ ποιήματά σας δημοσιευθήσονται παρευθὺς καὶ ἡ φήμη διασαλπίσει τὸ ὄνομά σας. Ἀλλὰ πρὸ πάντων, πρὶν ἢ ἐπιτύχητε οὕτω, μὴ ἐκδίδητε Λυρικὰς συλλογάς. Λυπήθητε τοὺς ἀτυχεῖς ἐκείνους, οἵτινες θ' ἀναγκασθῶσι νὰ τὰς ἀναγνώσωσιν.

Αὐταὶ εἶνε αἱ εἰλικρινεῖς σκέψεις ἡμῶν, μετὰ τὴν ἐπίμονον καὶ πολύωρον ἐξέτασιν τῶν δύο τούτων κομψῶν καὶ μετὰ φιλοκαλίας ἐκτυπωθεισῶν ποιητικῶν συλλογῶν, ὧν τὰ πλεῖστα ἀντίτυπα πέπρωται νὰ σύρωσιν ἐπὶ χρόνους μακροὺς τὰ τετριμμένα των ἐξώφυλλα ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην θήκην τῶν βιβλιοπωλείων.

Ἂν δὲ πάλιν σᾶς κεντᾷ ὁ πειρασμός, ἂν θέλετε νὰ ἔχετε καὶ σεῖς τὴν συλλογήν σας, ἀγοράσατε μίαν ἔκδοσιν ὁλόκληρον ἐκ τῶν ἀκαταζητήτων ἐκείνων, ἃς παρεγνώρισε καὶ ἠδίκησε τὸ ἀφιλόμουσον κοινόν. Τὸ ὄνομά σας μόνον θὰ διαφέρῃ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ της. Ἀλλ' οὐδὲν πλέον. Ἡ δόξα θὰ μένῃ ἡ αὐτή.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΝΩΣΕΩΣ»